

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013

Sektor wyróbów z surowców niemetalicznych w Polsce Wschodniej

■ wielkość i struktura ■ ośrodki rozwoju ■ success story ■ potencjał sektora ■

Sektor wyróbów z surowców niemetalicznych w Polsce Wschodniej

Wydawca:

Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., ul. Bagatela 12, 00-585 Warszawa

tel. +48 (22) 334 98 00; fax +48 (22) 334 98 86, www.paiz.gov.pl, www.polskawschodnia.eu

Informacje zamieszczane w opracowaniu nie stanowią doradztwa, opinii ani rekomendacji w zakresie indywidualnych stanów faktycznych związanych z podejmowaniem lub prowadzeniem działalności gospodarczej, lecz służą jedynie jako ogólna informacja i pomoc przy planowaniu decyzji inwestycyjnych. W związku z tym publikacje i materiały promocyjne mogą nie pozwalać na prawidłowe podjęcie decyzji i działań w niektórych złożonych i nietypowych sytuacjach. Publikacje i materiały promocyjne nie mają na celu zastąpienia doradcy podatkowego lub finansowego.

Zdjęcia: Shutterstock, Pilkington Polska (okładka, 15)

1. Potencjał Polski Wschodniej

Polska Wschodnia to zajmujący 31,6% (99 tys. km²) terytorium Polski obszar zamieszany przez ponad 21% (8145,8 tys.) ludności. Składa się z pięciu województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego. O wyjątkowości i atrakcyjności Makroregionu dla inwestorów świadczy jego położenie – wzdłuż wschodniej granicy Polski. Jest to jednocześnie najbardziej na wschód wysunięty region Unii Europejskiej, stanowiący bezpośrednią granicę pomiędzy Unią Europejską, a Rosją, Białorusią i Ukrainą. Nie tylko doskonałe położenie geograficzne w strefie transgranicznej, ale również wieloletnie bliskie kontakty gospodarcze pomiędzy przedsiębiorstwami i samorządami Makroregionu oraz przedsiębiorstwami i samorządami Rosji, Ukrainy i Białorusi powodują, że Polska Wschodnia może stać się platformą współpracy pomiędzy firmami z Unii Europejskiej i państw byłego Związku Radzieckiego.

Polska Wschodnia to Makroregion ludzi młodych (ponad 31% ludności nie ukończyło 25 roku życia) i wykształconych (w 53 uniwersytetach kształci się ponad 335 tys. studentów). Mając na uwadze również niższe wydatki na wydatki w Polsce Wschodniej – o 15-20% – w porównaniu z pozostałymi regionami Polski, to właśnie Polska Wschodnia stwarza inwestorom znakomity klimat do inwestycji i działalności gospodarczej. Potencjał inwestycyjny Polski Wschodniej dodatkowo wzmacnia infrastruktura otoczenia biznesu. W Makroregionie działa 5 Specjalnych Stref Ekonomicznych, oferujących zwolnienia podatkowe dla potencjalnych inwestorów. Funkcjonowanie parków naukowo-technologicznych wspiera współpracę biznesu i środowisk naukowych. Nie bez znaczenia jest także system zachęt inwestycyjnych. Inwestorzy mogą liczyć nie tylko na dodatkowe fundusze w ramach rządowych dotacji celowych (tzw. programów wieloletnich), ale także na wsparcie w ramach programów operacyjnych – krajowych i regionalnych, czy ulg lokalnych. Potencjalni inwestorzy mają także możliwość otrzymania funduszy w ramach PO RPW, skierowanego wyłącznie do 5 województw Polski Wschodniej.

MAPA 1. Województwa Polski Wschodniej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie podziału administracyjnego Polski

Ze względu na swoje położenie, zasoby, warunki naturalne oraz tradycje, w Polsce Wschodniej wyjątkowo silnie rozwinęły się sektory: BPO, budowlany, chemiczny, drzewny i meblarski, sektor odnawialnych źródeł energii, logistyczny, lotniczy, maszynowy, metalowy, odzieżowy, spożywczy oraz turystyka biznesowa.

TABELA 1. Struktura samorządu terytorialnego w Polsce Wschodniej

Województwo	lubelskie	podkarpackie	podlaskie	świętokrzyskie	warmińsko-mazurskie
powiaty	24	25	17	14	23
gminy wiejskie	171	111	79	71	67
gminy miejskie	42	49	39	31	49
miasta na prawach powiatu	4	4	3	1	2
największe miasta (wg liczby ludności)	Lublin, Chełm, Zamość	Rzeszów, Przemyśl, Stalowa Wola	Białystok, Łomża, Suwałki	Kielce, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice	Olsztyn, Elbląg, Elk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie podziału administracyjnego Polski

2. Sektor wyrobów z surowców niemetalicznych w Polsce

Polska jest państwem zasobnym w surowce mineralne niezbędne do rozwoju przemysłu wyrobów z surowców niemetalicznych. Na terenie kraju znajdują się m.in. zasoby piasku szklarskiego, kaolinu, ily, piaski, piaskowce, gliny, wapienie, margle, gipsy. Ich rozmieszczenie oraz ilość złóż surowcowych są zróżnicowane. Konsekwencją nierównomiernego rozmieszczenia bogactw na terenie kraju jest nierównomierne rozmieszczenie przemysłu cementowego, szklarskiego oraz ceramicznego [tabela 2].

Do inwestowania w sektor wyrobów z surowców niemetalicznych w Polsce Wschodniej zachęcają bogate złoża minerałów wykorzystywanych do produkcji materiałów budowlanych. Duże zasoby różnorodnych kopalin znajdują się w województwie świętokrzyskim. Pod względem wielkości i różnorodności zasobów oraz wielkości ich wydobycia województwo to należy do przodujących w kraju. Do podstawowych bogactw naturalnych regionu należą kopaliny mineralne, które stanowiły i stanowią dobre zaplecze do rozwoju produkcji materiałów budowlanych. Pokłady kamienia gipsowego, występujące na terenie regionu świętokrzyskiego, należą do najbogatszych w Europie [tabela 3].

Szczególną wartość mają złoża świętokrzyskich wapieni. Wykorzystywane są one głównie przez przemysł wapienniczy i cementowy. W regionie działają kopalnie o największym w kraju wydobyciu surowca wapiennicze-

go: Ostrówka (4,1 mln ton) i Trzuskawica (3,4 mln ton). Czwarte miejsce, z wydobyciem na poziomie 1,6 mln ton, zajmuje kopalnia Bukowa.

TABELA 2. Rozmieszczenie najważniejszych surowców wykorzystywanych w sektorze wyrobów z surowców niemetalicznych w Polsce

Surowiec	Występowanie surowca
piasek szklarski	piaski i piaskowce do produkcji piasków szklarskich występują w dziesięciu województwach: dolnośląskim (rejon Bolesławca), lubelskim, lubuskim, łódzkim (rejon Tomaszowa Mazowieckiego), mazowieckim, podkarpackim, pomorskim, świętokrzyskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim
gliny ceramiczne	złoża glin ceramicznych występują w większości na Dolnym Śląsku (gliny bolesławieckie) oraz w województwie świętokrzyskim
gliny ogniotrwałe	największe złoża glin ogniotrwałych, w którym prowadzona jest eksploatacja, znajduje się w województwie dolnośląskim (Rusko-Jaroszów), a drugie, co do wielkości w województwie mazowieckim (Kryżmanówka), pozostałe złoża nie są eksploatowane
surowce ilaste ceramiki budowlanej	złoża są rozmieszczone na terenie całego kraju, ale generalnie południowa część Polski jest bardziej zasobna w ten surowiec
piaski i żwiry	szczególnie poszukiwane kruszywo naturalne grube rozmieszczone jest w kraju nierównomiernie, województwa centralne odczuwają jego niedostatek, natomiast rozmieszczenie złóż piasków na obszarze Polski jest dość równomierne i jedynie w województwach południowych może zasnaczać się ich niedobór
piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych i cegły wapienno-piaskowej	rozmieszczenie złóż jest dość równomierne na terenie całego kraju (wyjątek stanowią Karpaty, gdzie występuje niedobór złóż odpowiednich piasków kwarcowych)
dolomity	większość złóż czystych dolomitów występuje na terenie województw: śląskiego, dolnośląskiego i małopolskiego
gips	złoża gipsów o znaczeniu gospodarczym zlokalizowane są głównie wzdłuż północnego obrzeżenia Zapadliska Przedkarpackiego (szczególnie w Dolinie Nidy – województwo świętokrzyskie), do eksploatowanych złóż tego regionu należą Borków-Chwałowice i Leszcze
wapienie i margle dla przemysłu wapienniczego i cementowego	surowce cementowo-wapiennicze występują głównie w południowej i centralnej Polsce
surowce kaolinowe	w Polsce złoża surowców kaolinowych znajdują się na terenie województwa dolnośląskiego (Strzegom, Strzelin, Góry Izraelskie)

TABELA 3. Złoże i wydobywanie wybranych kopalin w Polsce i w województwie świętokrzyskim

Grupa surowcowa	Polska		Województwo świętokrzyskie	
	liczba rozpoznanych złóż	liczba czynnych złóż	liczba czynnych złóż	wydobycie w 2007 roku (w mln ton)
wapienie dla przemysłu wapienniczego	113	15	8	9,73
wapienie i margle dla przemysłu cementowego	70	16	4	8,25
skały węglanowe w grupie kamieni budowlanych i drogowych	150	39	20	11,46
gipsy	15	5	2	1,28
kwarcyty ogniotrwałe	19	1	1	0,64
ity kamionkowe	22	5	2	0,041
ity ogniotrwałe	17	2	1	0,02
piaski szklarskie	31	7	4	1,02
piaski formierskie	78	8	4	0,91
siarka	18	4	1	0,83

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, www.pgi.gov.pl, 28.09.2010 r.

W wydobywaniu surowców cementowych drugie miejsce w kraju zajmuje kopalnia Gliniany-Duranów (4,1 mln ton), która zaopatruje cementownię Ożarów.

Bardzo bogaty w surowce mineralne jest również region województwa podkarpackiego. W południowej, górzyskiej części województwa wydobywane są: piaskowce, wapienie, gipsy (w tym gips alabastrowy), glinki ceramiczne, piaski (w tym piaski szklarskie) oraz żwir. W chwili obecnej największe znaczenie gospodarcze mają złoża surowców energetycznych (gaz ziemny i ropa naftowa) oraz surowców skalnych (krucho naturalne, surowce ilaste ceramiki budowlanej oraz piaskowce).

Również na Lubelszczyźnie występują duże zasoby surowców budowlanych, takich jak: wapień, margiel, kreśda, glina, piasek budowlany i szklarski. Dzięki temu rozwija się przemysł cementowy i materiałów budowlanych, bazujący na miejscowych pokładach surowców.

2.1. Przemysł szklarski

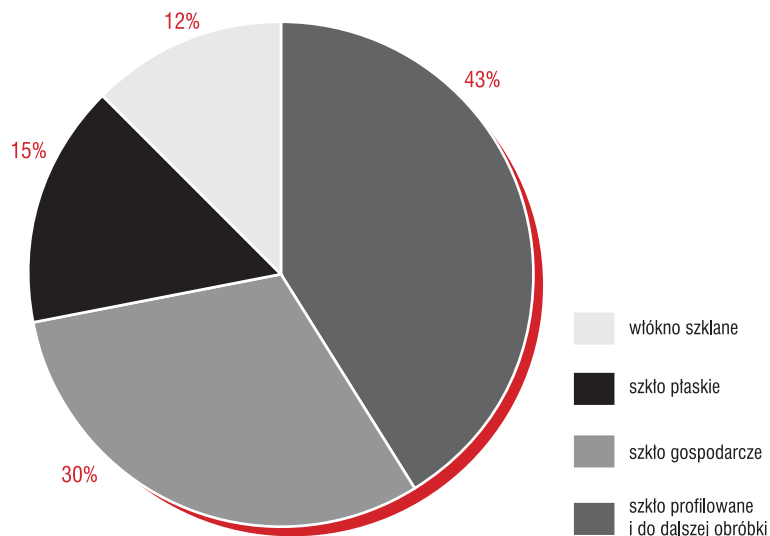
Polska jest jednym z większych producentów szkła w Europie. Polskie huty wytapiają około 3 mln ton szkła rocznie. Zgodnie z danymi GUS średnie zatrudnienie w przemyśle szklarskim, w pierwszych trzech kwartałach 2010 roku, wyniosło 28,7,6 tys. pracowników, a produkcja sprzedana tego sektora osiągnęła 5916,0 mln PLN. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pracowników w tym sektorze w 2010 roku wyniosło 3218,38 PLN [wykres 1].

Polska, posiadając dobrej jakości surowce, odpowiednie zasoby ludzkie, centralne położenie oraz nienasycony jeszcze rynek, daje ogromny potencjał do rozwoju przemysłu szklarskiego. Polski przemysł szklarski należy do branż o wysokiej rentowności – wskaźniki przez kilka ostatnich lat przekraczały 8%, obecnie (w I półroczu 2010 r.) przemysł szklarski osiągnął 5-procentowy wzrost (po znaczącym spadku do 2,7% w 2009 r.).

2.2. Przemysł ceramiczny

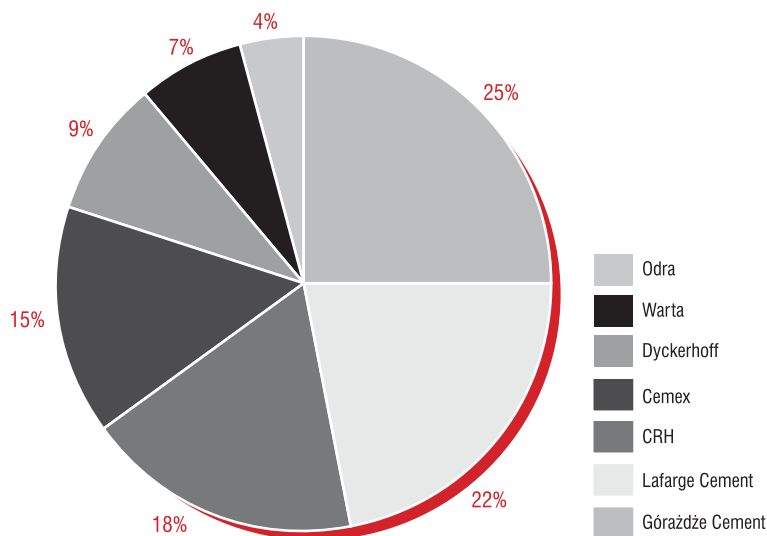
Przemysł materiałów ceramicznych w Polsce związany jest głównie z produkcją przedmiotów użytku domowego (ceramika sanitarna wraz z płytkami ceramicznymi, ceramika artystyczna), materiałów ogniotrwałych oraz ceramiki technicznej. Produkcja ceramiki artystycznej w Polsce ma bardzo bogatą tradycję. Produkcja sprzedana porcelanowych naczyń i ceramiki w Polsce w 2010 roku osiągnęła 2402,0 mln PLN. Bardzo dynamicznie rozwija się sytuacja na rynku płytek ceramicznych, który w ostatnich latach zdecydowanie unowocześnił produkcję. Zakłady, produkujące w Polsce porcelanę i ceramikę, zatrudniały w 2010 roku (w pierwszych trzech kwartałach) 96,8 tys. pracowników, którzy średnio zarabiali miesięcznie 2977,10 PLN (brutto).

WYKRES 1. Struktura produkcji sprzedanej wyrobów ze szkła w 2009 r. (w %)

Źródło: GUS Produkcja wyrobów przemysłowych, Świat Szkła 10/2010, Pierwsze półrocze 2010 r. w gospodarce polskiej, prof. dr Zofia Bolkowska

WYKRES 2. Udział grup cementowych w sprzedaży na rynku polskim w 2008 r.

Źródło: Informator Stowarzyszenia Producentów Cementu 2010, www.polski.cement.com.pl, 1.10.2010 r.

2.3. Przemysł cementowy i wapienniczy

Dzięki głębokiej modernizacji technicznej, przeprowadzonej między innymi przez inwestujące w Polsce koncerny międzynarodowe, polski przemysł cementowy należy obecnie do najnowocześniejszych w Europie, a nawet na świecie.

Zakłady cementowe wytwarzają zdecydowaną większość (97,3%) swojej produkcji na rynek krajowy. W prognozach na najbliższe lata eksperci przewidują jeszcze większy wzrost zapotrzebowania na cement w Polsce. Według prognoz IBnGR w 2011 roku krajowy rynek zużyje 16,6 mln, a w 2015 roku – ponad 20 mln ton cementu.

Produkcja cementu ogółem w listopadzie 2010 roku wzrosła o 11,3% i osiągnęła 1,30 mln ton, z kolei sprzedaż cementu zwiększyła się o 10% do 1,35 mln ton (dane Stowarzyszenia Polski Cement). W ciągu 11 miesięcy 2010 roku produkcja cementu wyniosła 15,09 mln ton i wzrosła – w porównaniu z poprzednim rokiem – o 4,7%. Wzrost ten podyktowany jest przede wszystkim zwiększonymi nakładami na budownictwo infrastrukturalne. Przedstawiciele Stowarzyszenia Polski Cement prognozują dalszy wzrost popytu na ten materiał – o 7-8% w 2011 roku. Moce wytwórcze branży w 2010 roku szacowane były na 19 mln ton, planowane inwestycje zwiększą ten potencjał do 24 mln ton. Przemysł cementowy w Polsce to obecnie 12 cementowni oraz jedna przemiałownia [wykres 2].

Przemysł wapienniczy, podobnie jak cementowy, skupiony jest głównie w południowej części kraju, czyli na obszarze dość powszechnego występowania wapieni i margli. W odróżnieniu od przemysłu cementowego, przemysł wapienniczy jest reprezentowany przez dużą liczbę małych zakładów. Przemysł wapienniczy najsilniej jest rozwinięty w województwie świętokrzyskim i opolskim, ponadto rozwinął się również w województwach małopolskim, śląskim, lubuskim.

Według danych GUS produkcja sprzedana łącznie cementu, wapna i gipsu w pierwszych trzech kwartałach 2010 roku wyniosła 4468,5 mln PLN, zakłady z tego sektora zatrudniały przeciętnie w tym okresie 24 tys. pracowników, a przeciętne wynagrodzenie wynosiło 5444,99 PLN.

3. Sektor wyrobów z surowców niemetalicznych w Polsce Wschodniej

3.1. Wielkość i struktura sektora

Przemysł wyrobów z surowców niemetalicznych w Polsce Wschodniej od roku 2005 systematycznie się rozwija. W 2010 roku produkcja sprzedana sektora wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych w Polsce Wschodniej wyniosła 8,9 mld PLN, z czego ponad 60% przypadło na województwo świętokrzyskie.

Wraz ze wzrostem produkcji, zwiększa się również zatrudnienie w sektorze wyrobów z surowców niemetalicznych. Na koniec 2008 roku w sektorze zatrudnionych było prawie 30 tys. pracowników, czyli 7% ogółu osób pracujących w przemyśle.

Główną branżą sektora wyrobów z surowców niemetalicznych jest przemysł materiałów budowlanych. Przemysł ten, z wyjątkiem fabryk elementów prefabrykowanych, lokuje się w pobliżu źródeł zaopatrzenia w surowce. Ze względu na bardziej bogatą niż na pozostałych obszarach kraju bazę surowcową przemysł materiałów budowlanych rozwinął się głównie w województwie świętokrzyskim oraz podkarpackim.

3.2. Charakterystyka sektora oraz główne ośrodki rozwoju

Sektor wyrobów z surowców niemetalicznych najszybciej rozwija się w województwie świętokrzyskim. Produkcja sektora stanowiła w 2008 roku 26,8% produkcji sprzedanej przemysłu. Na miejscowej bazie surowcowej oparty jest przemysł wapienno-gipsowy (Lhoist Bukowa Sp. z o.o., Zakłady Przemysłu Wapienniczego Trzuskawica S.A., Alpol Gips Sp. z o.o., Lafarge Gips Sp. z o.o.), cementowy (Dycerhoff Polska Sp. z o.o., Lafarge Cement Polska S.A.), ce-

ramiki szlachetnej (Zakłady Porcelany Ćmielów Sp. z o.o., Fabryka Porcelany AS) oraz szklarski (Pilkington Polska Sp. z o.o., Pilkington Automotive Poland Sp. z o.o., Huta Szkła Sława, Kama Vitrum Huta Szkła Sp. z o.o.). W rejonie Kielc oraz w południowo-zachodniej części województwa występuje duża koncentracja przemysłu wydobywczego kopalin i przeróbki surowców skalnych, w tym wapieni dla przemysłu cementowego i wapienniczego. Przemysł cementowy to również północno-wschodnia część województwa. Na południowym obszarze województwa występują liczne cegielnie i inne zakłady branży budowlanej. Wydobywanie naturalnych gipsów w województwie świętokrzyskim odbywa się w rejonie nadnidziańskim z dwóch (jedynie czynnych) złóż w Polsce. Na bazie wydobywanych gipsów funkcjonują w Leszczach zakłady płyt gipsowo-kartonowych Lafarge Gips Sp. z o.o., należące do najnowocześniejszych w Europie.

Przemysł cementowy i materiałów budowlanych rozwija się również w województwie lubelskim. Najlepszymi wytwórcami tej branży są cementownie w Chelmie (Cemex Polska Sp. z o.o., Cementownia Chelm) i Rejowcu (Grupa Ożarów S.A., Cementownia Rejowiec), zakłady materiałów drobnowymiarowych (pustaki, cegły, elementy stropowe) w Niemcach, Markowiczach (Leier Markowice S.A.), Długim Kącie (Grupa Prefabet S.A. Zakład w Długim Kącie), Kraśniku (Cegielnia Hoffmanowska Sp.j.) oraz liczne wytwórnie betonu i prefabrykatów betonowych w Lublinie (Prefabrykaty Faelbud Sp. z o.o., Elektrobet Sp.j., Lafarge Kruszywa i Beton Sp. z o.o., Wytwórnia Betonu Lublin), Lubartowie (Solbet Lubartów S.A., Zakład Produkcji Materiałów Budowlanych Betax) i w wielu innych miastach regionu (np. Przedsiębiorstwo Przemysłu Betonów Prefabet w Puławach, Spółdzielnia Żelbet w Międzyrzeczu Podlaskim,

TABELA 4. Główni przedstawiciele przemysłu szklarskiego w województwie podkarpackim

Miasto	Firma	Działalność
Mielec	Sanglass S.A.	produkcja tafli szklanych
Jasło	Huta Szkła w Jasle S.A. Grupa Kapitałowa Krosno	kształtowanie i obróbka tafli szklanych
Dębica	Dexpol Sp.j.	kształtowanie i obróbka tafli szklanych
Krosno	Glasmark Sp. z o.o.	produkcja i przetwarzanie szkła
Krosno	Villa Glass Studio Sp. z o.o.	produkcja i przetwarzanie szkła
Brzozów	Huta Szkła Gospodarczego Kama	produkcja szkła dmuchanego
Krosno	Huta Szkła Józefina	produkcja szkła dmuchanego
Sanok	Huta Szkła Justyna Sp.j.	produkcja szkła dmuchanego
Krosno	Makora Krośnieńska Huta Szkła Sp. z o.o.	produkcja szkła dmuchanego
Krosno	Krośnieńskie Huty Szkła Krosno S.A.	produkcja szkła dmuchanego
Jarosław	O-I Produkcja Polska S.A.	produkcja szkła dmuchanego
Przemyśl	Huta Szkła Lucyna	produkcja szkła dmuchanego
Krosno	Krosglass S.A.	produkcja włókien szklanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie stron internetowych firm

TABELA 5. Główne ośrodki koncentracji sektora wyrobów z surowców niemetalicznych w Polsce Wschodniej

Branża	Produkowane wyroby	Główne ośrodki koncentracji
przemysł szklarski	szkło płaskie, szkło gospodarcze, opakowania szklane, włókna szklane, szkło techniczne	Sandomierz (szkło gospodarcze), Jarosław i Krosno (szkło gospodarcze i opakowaniowe)
przemysł ceramiczny	ceramika artystyczna (wyroby porcelanowe, fajansowe, kamionkowe, porcelitowe), ceramika budowlana (m.in. cegły, pustaki, dachówki, płytki ceramiczne), ceramika sanitarna, ceramika przemysłowa (elektroceramika, wyroby ogniotrwałe)	Końskie, Krasnystaw (ceramika sanitarna), Ćmielów (ceramika stołowa i ozdobna), Boguchwała (elektroceramika), produkcją cegły zajmują się małe zakłady rozproszone na terenie całej Polski Wschodniej
przemysł cementowy	cement	Małogoszcz, Nowiny, Chełm, Ożarów
przemysł wapienniczy	wapno	Sitkówka, Bukowa
przemysł gipsowy	gips, płyty gipsowe	Leszcze
przemysł betonowy	prefabrykaty betonowe	produkcja prefabrykatów budowlanych zlokalizowana jest głównie w pobliżu dużych ośrodków miejskich

Źródło: Opracowanie własne danych Państwowego Instytutu Geologicznego

Zakład Wapienno-Piaskowy Megola Sp.j. w Hedwiżynie, Kraśnickie Przedsiębiorstwo Budowlane).

Z kolei przemysł szklarski rozwija się w województwie podkarpackim. W obrębie tego województwa podkarpackiego utworzyło się duże skupisko przedsiębiorstw związanych z branżą szklarską, m.in. Krośnieńskie Huty Szkła S.A., Huta Szkła Józefina, a także drobne zakłady szkła artystycznego, zdobnictwa wyrobów szklanych oraz produkcji ozdób choinkowych. Największe zagęszczenie występuje w okolicach Krosna, które stanowi największy krajowy ośrodek przemysłu szklarskiego. Tradycje hut szkła z tego regionu sięgają początków XX wieku [tabela 4].

Największym producentem szkła w województwie podkarpackim i jednocześnie w całej Polsce są Krośnieńskie Huty Szkła Krosno S.A. Jest to firma, która posiada długoletnie doświadczenie (została założona w 1923 roku), produkująca szkło gospodarcze ręcznie i automatycznie formowane. Posiada własny Ośrodek Wzornictwa, dzięki któremu jest kreatorem światowych trendów wzornictwa przemysłowego. O wysokiej jakości wyrobów świadczą otrzymane prestiżowe nagrody i wyróżnienia, takie jak: Złote Medale Międzynarodowych Targów Poznańskich oraz Godło Promocyjne „Teraz Polska”. Ponad 90% produkcji ręcznej oraz 60% produkcji mechanicznej firma eksportuje do ponad sześćdziesięciu krajów. Krosno S.A. było jedną z pięciu pierwszych polskich firm wprowadzonych na Warszawską Giełdę Papierów Wartościowych w 1991 roku. Pomimo ogłoszenia upadłości, w firmie nadal prowadzona jest produkcja. W 2004 roku, w wyniku wydzielenia z Huty Zakładu Włókna Szklanego, powstała odrębna spółka – Krosnaglass S.A.

W województwie podlaskim oraz warmińsko-mazurskim przemysł wyrobów z surowców niemetalicznych

ma mniejsze znaczenie, ponieważ regiony te nie należą do obszarów bogatych w surowce mineralne. Na terenie Podlasia oraz Warmii i Mazur pozyskiwane są surowce mineralne należące do kopalin pospolitych, które w przeważającej części stanowią bazę surowców do rozwoju przemysłu materiałów budowlanych – kruszywa naturalne, żwiry, surowce ilaste ceramiki budowlanej oraz piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej i do produkcji betonów komórkowych. Do największych przedsiębiorstw przemysłu wyrobów z surowców niemetalicznych działających w województwie podlaskim możemy zaliczyć Zakład Ceramiki Budowlanej Lewkowo Sp. z o.o., ABW Superbruk s.c., Fadom-Bud Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Rak-Bud, Biaglass Huta Szkła w Białymstoku [tabela 5].

3.3. Success story

Grupa Lhoist, Belgia

Grupa rozpoczęła formalną działalność w Polsce w roku 1996 od powołania spółki Lhoist Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie oraz utworzenia joint venture ze Skarbem Państwa w Bukowej. Od tego momentu zaczęła się produkcyjna działalność Grupy w Polsce. W ramach porozumienia ze Skarbem Państwa Grupa zobowiązała się do zainwestowania w Bukowej 66,5 mln PLN. Lhoist nie tylko się z tego wywiązał, ale znacznie tę kwotę przekroczył. W tym czasie firma wybudowała m.in.: młyn Pfeiffer, automatyczną linię do paletyzowania, układ kruszenia, sortowania i magazynowania wapna kawałkowego, wybudowano także nowe oraz zmodernizowano stare silosy, układ odpylania gazów z pieców szybowych, ekspedycję towarów.

Po zrealizowaniu inwestycji Bukowa stała się jednym z najnowocześniejszych zakładów wapienniczych w Europie. Dzięki wysokiej jakości złoża i nowoczesnej technologii produkuje się tam najwyższej jakości wapno, które znajduje nabywców nie tylko w kraju, ale też za granicą. Zakład Lhoist Bukowa produkuje następujący asortyment wyrobów: wapno palone kawałkowe, wapno palone mielone, wapno hydratyzowane, mączki wapienne, sorbenty, wapno nawozowe, kamień i kruszywo wapienne.

Specyfikacja przemysłu szklarskiego

Duża liczba firm z branży szklarskiej działających w Makroregionie oraz znaczna różnorodność prowadzonej przez nie działalności stwarza potencjalnemu inwestorowi duże możliwości kooperacji z tymi podmiotami.

Lafarge, Francja

Lafarge (Francja) jest światowym liderem w produkcji materiałów budowlanych, obecnym w 78 krajach całego świata. Firma istnieje na polskim rynku od 1995 roku, najpierw w branży cementu, a następnie w latach 1997 i 1998 w pozostałych dziedzinach działalności: kruszyw i betonu oraz gipsu. Do końca 2008 roku Lafarge zainwestował w Polsce ponad 2 mld PLN i aktualnie zajmuje wiodącą pozycję w czterech branżach: cementu, kruszyw i betonu oraz gipsu.

Lafarge Cement prowadzi produkcję w dwóch zakładach, które należą do grona największych pracodawców w swoich regionach. Moc produkcyjna obu zakładów przekracza 4 mln ton cementu rocznie. Cementownia Małogoszcz jest jednym z największych zakładów produkcyjnych w Makroregionie Polski Wschodniej. Wyposażona jest w trzy linie technologiczne produkujące klinier metodą suchą oraz pięć linii do produkcji cementu. Cementownia wykorzystuje własne zasoby surowcowe kamienia wapiennego oraz margli pochodzenia jurajskiego z kopalni odkrywkowej zlokalizowanej obok zakładu. W cementowni znajduje się 14 silosów o pojemności 5

tys. ton każdy, a także silos o pojemności 800 ton do magazynowania popiołów lotnych. Zakład wyposażony jest w nowoczesny system pakowania i paletyzacji, terminale samochodowe do załadunku cementu luzem, terminal wagonowo-samochodowy oraz najnowszej generacji system odpylania. Asortyment cementów produkowanych przez Cementownię Małogoszcz obejmuje szeroką gamę cementów portlandzkich z dodatkami mineralnymi oraz cement hutniczy.

Lafarge Beton specjalizuje się w produkcji wysokiej klasy betonu towarowego dla budownictwa i przemysłu drogowego. Na terenie Polski Wschodniej wytwórnie betonu znajdują się w Mielcu, Dębicy, Lublinie, Krośnie, Rzeszowie i w Kielcach. Lafarge Beton jest członkiem i współzałożycielem polskiego Stowarzyszenia Producentów Betonu Towarowego, które od 1999 roku zrzesza firmy produkujące mieszanki betonowe. Ponadto większość wytwórni Lafarge szczyli się przyznawanym przez Stowarzyszenie certyfikatem jakości – Dobry Beton. Spółka posiada 3 zakłady produkcyjne, w tym wytwórnię w Leszczach (województwo świętokrzyskie), która należy do najnowocześniejszych i największych tego typu obiektów w Europie.

Grupa NSG, Anglia

Międzynarodowy koncern NSG reprezentowany jest w Polsce przez trzy firmy, które zajmują się produkcją i przetwarzaniem szkła. Dwie z nich – Pilkington Automotive Sp. z o.o. oraz Pilkington Polska Sp. z o.o., działają na terenie Polski Wschodniej w branży samochodowej oraz branży budowlanej.

Spółka Pilkington Automotive Poland Sp. z o.o. powstała w 1997 roku. W 1998 roku firma przejęła od Pilkington Sandoglass produkcję przednich szyb samochodowych. Po okresie inwestycyjnym, którego celem było poszerzenie zakresu dotychczasowej działalności o szyby hartowane boczne i tylne oraz zwiększenie zdolności produkcyjnych szyb przednich samochodowych, w 1999 roku rozpoczęto produkcję w nowej fabryce. Dzisiaj fabryka produkuje szyby samochodowe laminowane i hartowane, zatrudniając ponad 1 tys. pracowników. Już w trzecim roku działalności, firma stała się najlepszą fabryką Grupy w Europie, osiągając najwyższe standardy produktywności i jakości wyrobów. Aktualnie fabryka, jako jeden z zakładów światowej zintegrowanej Grupy Automotive, jest liderem w wielu dziedzinach działalności koncernu. Pilkington Automotive Poland produkuje i dostarcza części do głównych producentów samochodów, tj. do Fiata, GM, Forda, Volkswagena, Mercedesa oraz Grupy PSA. Ponadto Spółka jest dostawcą pełnego kompletu szyb do Samochodu Roku 2004, którym został Fiat Panda, produkowany w Tychach.

W 2004 roku Pilkington Automotive Poland rozszerzył zakres prowadzonej działalności o sprzedaż hurtową szyb samochodowych na rynek wtórny (części zamienne) poprzez połączenie ze Spółką Pilkington AGR Polska, oferując szeroki asortyment markowych szyb samochodowych do samochodów osobowych, ciężarowych i autobusów, które produkowane są w różnych fabrykach koncernu NSG na świecie. Lata 2004-2007 były dla firmy niezwykle istotne ze względu na szeroką skalę inwestycji, które pozwoliły zwiększyć możliwości produkcyjne oraz rozszerzyć produkowany asortyment poprzez zastosowanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych. Urukowiono produkcję szyb przednich ogrzewanych, a także linie do produkcji szyb bocznych laminowanych oraz szyb przednich laminowanych o skomplikowanych, nowoczesnych kształtach.

Natomiast Pilkington Polska Sp. z o.o. jest jednym z największych producentów szkła płaskiego oraz szkła laminowanego. Najważniejszą datą w dotychczasowej historii firmy jest niewątpliwie czerwiec 1995 roku – uruchomienie produkcji szkła float. Szkło produkowane jest z wykorzystaniem metody float, która jest obecnie najnowocześniejszą, dostępną technologią na świecie, opatentowaną przez firmę Pilkington. Pozwala ona na wytwarzanie szkła płaskiego o wysokiej jakości, z przeznaczeniem na wyroby budowlane (szklenie budynków, szkło laminowane i hartowane) oraz wyroby przemysłu motoryzacyjnego, a także na potrzeby przemysłu meblo-

TABELA 6. Wybrani inwestorzy zagraniczni obecni w Makroregionie Polski Wschodniej

Inwestor	Firma	Lokalizacja	Kraj	Profil działalności
Grupa NSG	Pilkington Automotive Poland Sp. z o.o.	Sandomierz	Anglia	produkcja szkła
	Pilkington Polska Sp. z o.o.	Sandomierz		
Owens Illinois Inc.	O-I Polska S.A.	Jarostaw	USA	produkcja szkła
Grupa Heinz Glas	Heinz Glass Działdowo Sp. z o.o.	Działdowo	Niemcy	produkcja opakowań szklanych
Grupa Lafarge	Lafarge Cement S.A. Cementownia Małogoszcz	Małogoszcz	Francja	produkcja materiałów budowlanych
	Lafarge Gips Zakład Produkcyjny Płyt Gipsowo-Kartonowych	Leszcze		produkcja materiałów budowlanych
	Lafarge Kruszywa i Beton Sp. z o.o. Wytwórnia Betonu Lublin	Lublin		produkcja masy betonowej
Grupa Buzzi Unicem	Dyckerhoff Polska Sp. z o.o.	Sitkówka-Nowiny	Niemcy	produkcja materiałów budowlanych
Grupa Lhoist	Lhoist Bukowa Sp. z o.o.	Bukowa	Belgia	produkcja materiałów budowlanych
Koncern CRH	Grupa Ożarów S.A.	Ożarów,	Irlandia	produkcja cementu
	Grupa Ożarów S.A. Zakład Cementownia Rejowiec	Rejowiec Fabryczny,		
	ZPW Trzuskawica S.A.	Sitkówka-Nowiny		
Koncern Cemex	Cemex Polska Sp. z o.o. Zakład Cementownia Chełm	Chełm	Meksyk	produkcja cementu
Leier Polska S.A.	Leier Markowicze S.A.	Markowicze	Austria	produkcja cegły, dachówki i pozostałych ceramicznych materiałów budowlanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych PAIIIZ

wego i artykułów gospodarstwa domowego. W 1998 roku rozpoczęto produkcję szkła laminowanego wielkowymiarowego na potrzeby przemysłu budowlanego, która do dnia dzisiejszego jest jedyną tego typu linią produkcyjną w Polsce. Dzisiaj firma inwestuje w rozbudowę Działu IT, który jest odpowiedzialny za globalne zarządzanie systemami informatycznymi oraz obsługę klienta wewnętrznego. Pilkington Polska na polskim rynku posiada około 28% udziałów w sprzedaży, dodatkowo Spółka zaopatruje w swoje wyroby rynki Ukrainy, Słowacji, Białorusi, Litwy, Węgier, Czech, Szwecji i Finlandii [tabela 6].

3.4. Klastry, organizacje i stowarzyszenia wspierające

Na terenie Polski Wschodniej rozwija się kilka inicjatyw klastrowych, które pozytywnie wpływają na rozwój sektora wyrobów z surowców niemetalicznych. W 2010 roku powstał świętokrzysko-podkarpacki Klaster Budowlany Innowator. Celem współpracy pomiędzy członkami

klastra budowlanego jest zbudowanie mechanizmów umożliwiających i ułatwiających uzyskanie dostępu do wiedzy, transfer i wdrażanie najnowszych osiągnięć technologicznych, obniżenie kosztów działalności bieżącej poprzez usprawnienie wymiany informacji pomiędzy przedsiębiorstwami. Głównym założeniem klastra budowlanego jest umożliwienie komunikacji pomiędzy podmiotami z branży budowlanej, wymiana doświadczeń, jak również tworzenie powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami w celu realizacji większych projektów budowlanych. Rozwój sektora budowlanego daje duże możliwości rozwoju sektora wyrobów z surowców niemetalicznych, ponieważ wokół dużych przedsiębiorstw budowlanych rozwijają się przedsiębiorstwa, które są wytwórcami komponentów budowlanych lub materiałów wykończeniowych.

Warunki sprzyjające funkcjonowaniu klastra:

- dostępność doświadczonej kadry,
- sprzyjający klimat i korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorstw w sektorze,

- możliwość przejęcia lub joint venture renomowanych firm budowlanych,
- obecność międzynarodowych koncernów działających w sektorze, tj.: Skanska AB (Szwecja), Epstein (USA), Ferrovial (Hiszpania), Acciona (Hiszpania), Apollo-Rida Poland (USA), Bau Holding Strabag AG (Austria), BEG S.A. i Eiffage Construction (Francja).

Makroregion Polski Wschodniej obfituje w złoża surowców wykorzystywanych do produkcji wyrobów ceramicznych. Charakterystycznym elementem gospodarki tego rejonu jest zatem koncentracja firm działających w branży przemysłu ceramicznego, które skupione są w klastrze Grono Ceramiczne Końskie-Opoczno. W rejonie tym, nazywanym „zagłębiem płytkowym”, zlokalizowanych jest

aż jedenastu producentów płytek ceramicznych (w całym kraju – 20). Należą do nich: Opoczno S.A., Ceramika Paradyż, Ceramika Iza, Ceramika Gres, Ceramika Końskie, Cerakolor, Cerrol, Ceramika Nowa Gala, Ceramika Color, Unikart, Cerart. Do rozwoju Grona przyczynia się także ogromna liczba hurtowni zajmujących się handlem płytkami i akcesoriami do ich układania typu: zaprawy do klejenia, spoiny, narzędzia oraz wiele innych.

Ponadto rozwój przemysłu wyrobów z surowców niemetalicznych w Polsce Wschodniej i firm działających w tym sektorze wspierają liczne organizacje o zasięgu ogólnopolskim.

Stowarzyszenie Producentów Cementu

Powstało w 1990 roku i zrzesza kadrę kierowniczą przedsiębiorstw przemysłu cementowego, wapienniczego i przedsiębiorstw z nimi współpracujących oraz, jako osoby prawne, przedsiębiorstwa branży cementowej i wapienniczej. Stowarzyszenie reprezentuje interesy przemysłu cementowego i wapienniczego w zakresie tematyki wspólnej dla wszystkich członków na arenie krajowej i międzynarodowej, zarówno wobec władz państwowych i samorządowych, jak i krajowych i zagranicznych stowarzyszeń i organizacji oraz środowisk naukowych. Stowarzyszenie stawia sobie następujące cele: promocję wyrobów, poprawę efektywności pracy przemysłu cementowego i wapienniczego poprzez propagowanie nowoczesnych technik i technologii, w tym nowoczesnych rozwiązań dotyczących ochrony środowiska, ułatwianie wymiany doświadczeń oraz integrację branż poprzez współpracę pomiędzy członkami Stowarzyszenia na poziomie zarządów i grup problemowych, zbieranie informacji statystycznych, publikacje.

Stowarzyszenie Producentów Szyb Zespołonych

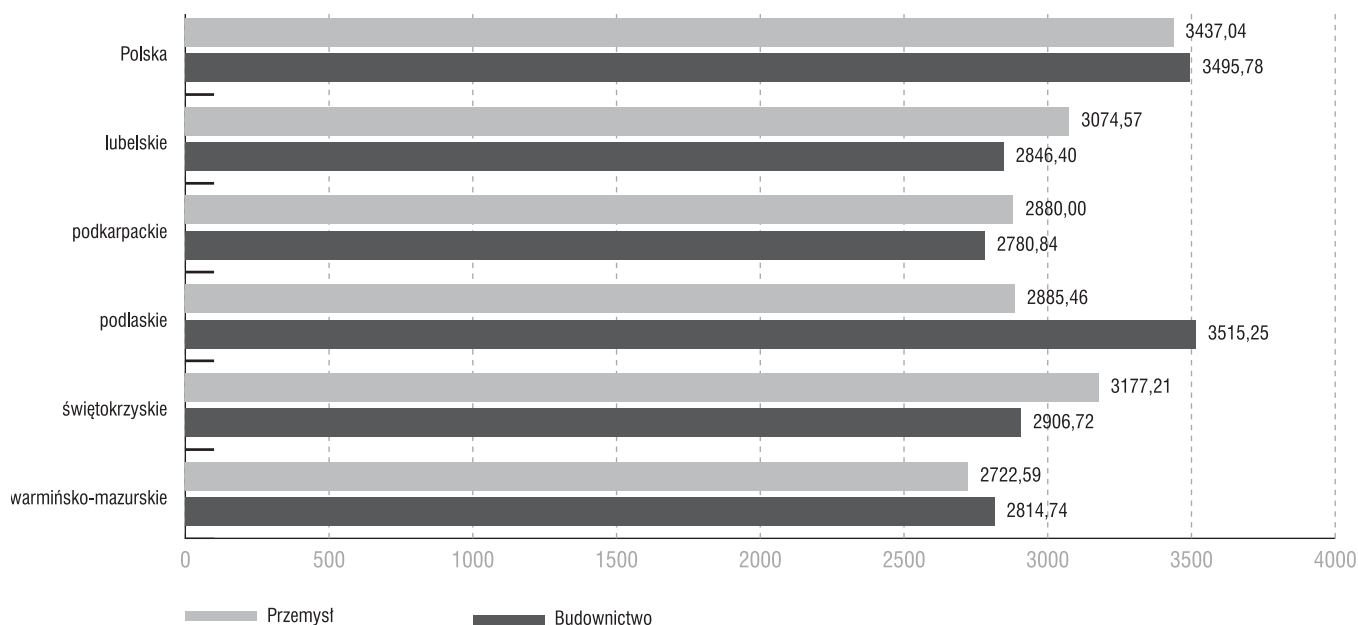
Stowarzyszenie utworzone zostało w 2007 roku. Do podstawowych celów Stowarzyszenia zalicza się m.in. działalność na rzecz podnoszenia jakości produkcji i tym samym podnoszenia jakości produktu, reprezentacja członków przed organami kontroli zewnętrznej, działalność szkoleniowa i doradcza (podnoszenie kwalifikacji pracowników), działalność marketingowa (promowanie sprzedaży produktów wysokiej jakości, np. szyb dwukomorowych), pozyskiwanie środków unijnych na realizację celów Stowarzyszenia, a także wprowadzenie branżowego znaku jakości. Ponadto Stowarzyszenie działa na rzecz wykonywania badań produktów, udostępniania członkom Stowarzyszenia wyników badań niezbędnych do prowadzenia produkcji. Celem jest także współpraca z dostawcami dla uzyskania i podtrzymania optymalnych relacji handlowych.

Stowarzyszenie Producentów Betonu Towarowego w Polsce

Założone w 1999 roku Stowarzyszenie jest organizacją zrzeszającą producentów betonu towarowego oraz firmy szeroko pojętego zaplecza surowcowego, technicznego

WYKRES 3. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według województw w pierwszym półroczu 2010 r. (w PLN)

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Wojewódzkich Urzędów Statystycznych

i technologicznego wspierającego ten przemysł. Działania Stowarzyszenia skupiają się wokół: promocji betonu konstrukcyjnego i jego producentów poprzez wystawy, publikacje oraz kontakty zagraniczne, kierunkowania standardów normalizacyjnych i certyfikacyjnych, doskonalenia poziomu technicznego i technologicznego, w oparciu o szkolenia wewnętrzne. Od roku 2001 Stowarzyszenie jest członkiem Europejskiej Organizacji Betonu Towarowego ERMCO.

3.5. Potencjał rozwoju sektora

Większa dostępność bogactw naturalnych oraz niższe koszty pracy niż w pozostałych częściach Polski są zachętą do lokowania działalności pracochłonnych w Makroregionie [wykres 3].

W przypadku województw Polski Wschodniej niskie koszty pracy idą w parze z wysoką jakością kapitału ludzkiego, co jest zasługą obecności wielu uczelni wyższych w regio-

TABELA 7. Szkoły i uczniowie średniego szkolnictwa technicznego w województwach Polski Wschodniej w roku 2008/2009

Województwo	Liczba szkół	Uczniowie	Absolwenci
Zasadnicze szkoły zawodowe			
lubelskie	113	7108	2044
podkarpackie	102	15 478	4837
podlaskie	53	5721	1801
świętokrzyskie	64	7574	2309
warmińsko-mazurskie	88	10 890	3254
Technika			
lubelskie	157	31 707	6130
podkarpackie	119	39 273	8662
podlaskie	82	20 979	4303
świętokrzyskie	92	23 781	4688
warmińsko-mazurskie	103	22 665	4536
Licea profilowane			
lubelskie	45	4209	2342
podkarpackie	36	2678	1894
podlaskie	28	1737	1150
świętokrzyskie	16	1267	1014
warmińsko-mazurskie	30	1806	1270

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

nie. Wśród największych uczelni kształcących w kierunkach wspomagających przemysł wyrobów niemetalicznych są: Politechnika Lubelska (1694 absolwentów w 2008/2009), Politechnika Białostocka (2306 absolwentów), Politechnika Rzeszowska (2377 absolwentów) oraz Politechnika Świętokrzyska w Kielcach (1238 absolwentów).

Atutem regionu jest obecność na rynku pracy dobrze wykwalifikowanych pracowników technicznych poszukiwanych przez przemysł wyrobów z surowców niemetalicznych [tabele 7 i 8].

3.6. Perspektywy rozwoju sektora

Perspektywy rozwoju sektora wyrobów z surowców niemetalicznych zależą przede wszystkim od sytuacji w branży spożywczej, farmaceutycznej i kosmetyczno-perfumeryjnej oraz w budownictwie. W Makroregionie Polski Wschodniej, w szczególności w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim, bardzo dobrze rozwinięty jest przemysł spożywczy. Dla sektora wyrobów z surowców niemetalicznych stanowi to źródło potencjalnego popytu na opakowania szklane. Do najważniejszych odbiorców opakowań szklanych należy zaliczyć przemysł browarniczy i spirytusowy, owocowo-warzywny oraz farmaceutyczny i kosmetyczny. Dodatkowo korzystnie na przemysł opakowań szklanych wpływają aktualne tendencje w dziedzinie ochrony środowiska. Stopniowe odchodzenie od trudnych do ponownego przetworzenia opakowań plastikowych i powrót do opakowań wielokrotnego użytku przyczyni się do poprawy sytuacji w branży szklarskiej.

Kolejnym ważnym czynnikiem, stymulującym rozwój sektora, jest sytuacja w budownictwie. Boom budowlany, którego byliśmy świadkami w ciągu ostatnich kilku lat przyczynił się do wzrostu produkcji w sektorze wyrobów z surowców niemetalicznych w Polsce. Dobra koniunktura w budownictwie jest uwarunkowana w dużej mierze przy-

gotowaniami do Euro 2012 – zaplecze hotelowe, obiekty sportowe, budowa dróg i linii kolejowych oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowego.

Rozwój budownictwa, a w szczególności budownictwa mieszkaniowego, korzystnie wpływa na popyt na materiały wykończeniowe. Wzrost liczby mieszkań i budynków użyteczności publicznej oddawanych corocznie do użytku, powoduje zwiększenie popytu pierwotnego na artykuły ceramiczne. Jednak zdecydowana większość popytu na płytki ceramiczne oraz ceramikę sanitarną – około 70-80% przypada na popyt restytucyjny, który jest generowany poprzez wymianę zużytych lub zniszczonych materiałów na nowe w związku z prowadzonymi pracami remontowymi mieszkań i budynków.

Kolejną szansą rozwoju sektora produkcji wyrobów z surowców niemetalicznych jest rozwój budownictwa dróg o nawierzchni betonowej. Liczne zalety tych dróg spowodowały, że coraz więcej samorządów wybiera ten rodzaj nawierzchni podczas budowy dróg. W ciągu ostatnich 10 lat w Polsce powstało wiele odcinków dróg lokalnych wykonanych w technologii betonowej.

Ponadto należy zauważyć, że obecnie wykorzystanie betonu nie jest ograniczone wyłącznie do budynków i infrastruktury. W połączeniu ze sztuką, technologią, projektem i umiejętnościami wykonawcy, beton stał się modnym materiałem, kształtującym wnętrza kuchni czy łazienki. U źródeł sukcesu betonu na tym polu leży łatwość jego odlewania, barwienia, teksturowania czy szlifowania powierzchni.

TABELA 8. Uczelnie wyższe w Polsce Wschodniej, wspomagające kadrami przemysł wyrobów z surowców niemetalicznych

Uczelnia	Główne kierunki kształcenia
Politechnika Lubelska	budownictwo, inżynieria materiałowa, zarządzanie i inżynieria produkcji
Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu	budownictwo
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie	budownictwo
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Białej Podlaskiej	budownictwo
Politechnika Białostocka	budownictwo
Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży	informatyka i automatyka, przedsiębiorczość
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach	budownictwo, zarządzanie i inżynieria produkcji
Politechnika Rzeszowska	budownictwo, zarządzanie i inżynieria produkcji, technologia chemiczna, inżynieria materiałowa, informatyka
Uniwersytet Rzeszowski	inżynieria materiałowa
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Krośnie	budownictwo, towaroznawstwo
Politechnika Świętokrzyska w Kielcach	budownictwo, zarządzanie i inżynieria produkcji
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	budownictwo, inżynieria chemiczna i procesowa
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu	budownictwo
Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku filia w Elku	budownictwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4. Zachęty inwestycyjne – pomoc publiczna

Zgodnie z mapą publicznej pomocy regionalnej, inwestorzy inwestujący w nowe przedsięwzięcia w Polsce Wschodniej mogą liczyć na najwyższy możliwy poziom wsparcia, jaki można uzyskać w Unii Europejskiej. Mogą oni otrzymać wsparcie z różnych źródeł równe 50% kosztów kwalifikowanych nowego projektu (w przypadku małych i średnich firm wsparcie może być powiększone odpowiednio do 70% i 60%).

Polska oferuje atrakcyjny system zachęt inwestycyjnych przeznaczonych na wspieranie nowych inwestycji w regionach. Składają się na niego przede wszystkim:

- zwolnienie z podatku dochodowego w specjalnych strefach ekonomicznych;
- zwolnienie z podatku od nieruchomości;
- dotacje celowe z budżetu państwa;
- granty finansowe z funduszy strukturalnych UE.

Wszystkie te formy zachęt inwestycyjnych wiążą się, co do zasady, z udzielaniem pomocy publicznej w postaci regionalnej pomocy inwestycyjnej.

4.1. Regionalna pomoc inwestycyjna

Regionalna pomoc inwestycyjna jest pomocą udzielaną na tzw. **inwestycje początkowe**, które polegają na inwestycji w aktywa materialne oraz niematerialne i prawne związane z:

- utworzeniem nowego przedsiębiorstwa;
- rozbudową istniejącego przedsiębiorstwa;
- dywersyfikacją produkcji istniejącego przedsiębiorstwa przez wprowadzenie nowych, dodatkowych produktów;
- wprowadzeniem zasadniczej zmiany w procesie produkcyjnym istniejącego przedsiębiorstwa.

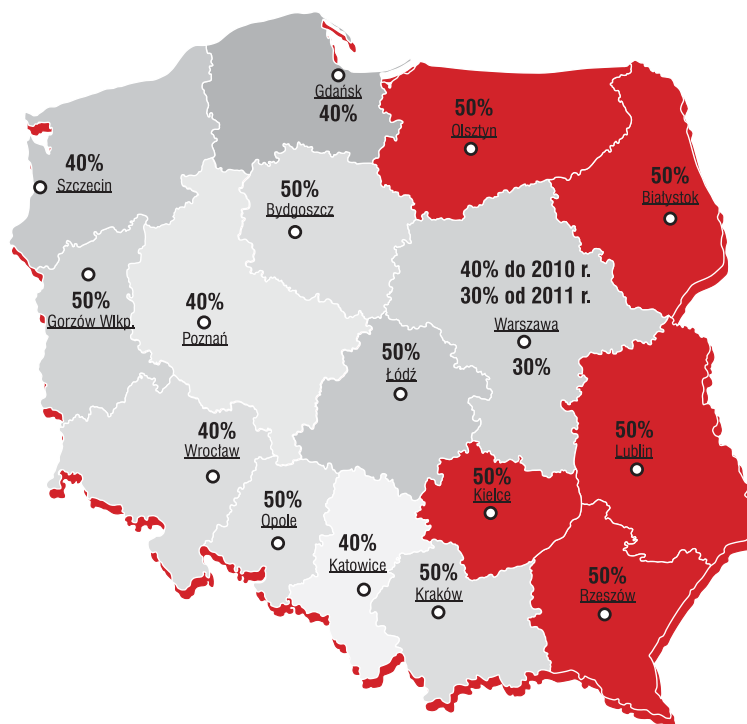
Aktywa materialne – to m.in. grunty, budynki, budowle oraz urządzenia.

Aktywa niematerialne i prawne – oznaczają aktywa związane z transferem technologii poprzez nabycie praw patentowych, licencji, know-how lub nieopatentowanej wiedzy technicznej. Za nową inwestycję nie uznaje się inwestycji odtworzeniowych.

Regionalną pomoc inwestycyjną oblicza się na dwa sposoby:

- w odniesieniu do ponoszonych nakładów inwestycyjnych
- w odniesieniu do dwuletnich kosztów zatrudnienia pracowników na nowo tworzonych miejscach pracy (koszty wynagrodzenia brutto oraz koszty składek na ubezpieczenia społeczne).

MAPA 2. Mapa pomocy regionalnej na lata 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MRR, 2010 r.

Utworzenie nowych miejsc pracy – oznacza przyrost netto zatrudnienia w danym przedsiębiorstwie, w porównaniu ze średnią z poprzednich 12 miesięcy.

4.2. Efekt zachęty

Dopuszczalność udzielania pomocy regionalnej zależy od spełnienia tzw. **efektu zachęty**. Oznacza on obowiązek złożenia wniosku o przyznanie pomocy przed rozpoczęciem projektu inwestycyjnego, a dodatkowo, w przypadku dużych przedsiębiorstw, konieczne jest wykazanie, że wnioskowana pomoc spowoduje:

- znaczące zwiększenie rozmiaru, zasięgu lub zwiększenie całkowitej kwoty wydanej przez beneficjenta na projekt;
- znaczące przyspieszenie zakończenia projektu.

Efekt zachęty jest również spełniony, jeżeli w przypadku braku pomocy, projekt nie zostałby zrealizowany w danym obszarze objętym pomocą (np. w innym kraju zamiast w Polsce).

4.3. Zasady udzielania pomocy publicznej

Maksymalna dopuszczalna pomoc regionalna na jeden projekt inwestycyjny to wynik iloczynu jej intensywności w danym regionie (patrz mapa pomocy regionalnej) oraz kosztów kwalifikowanych: nakładów inwestycyjnych lub dwuletnich kosztów zatrudnienia pracowników – jeśli pomoc przyznawana jest na tworzenie nowych miejsc pracy [mapa 2].

W przypadku dużych projektów inwestycyjnych (gdy koszty kwalifikowane przekraczają 50 mln EUR) ma zastosowanie mechanizm ograniczający maksymalną dopuszczalną pomoc regionalną, zgodnie ze wzorem:

$$\text{maksymalna kwota pomocy} = R \times (50 + 0,50B + 0,34C)$$

gdzie: **R** – oznacza intensywność pomocy zgodnie z mapą pomocy regionalnej; **B** – wartość kosztów kwalifikowanych w przedziale od 50 do 100 mln EUR; **C** – wartość kosztów kwalifikowanych powyżej 100 mln EUR.

W latach 2007-2013 do pomocy regionalnej kwalifikują się następujące rodzaje kosztów:

- wydatki na grunty, budynki i budowle oraz maszyny/urządzenia,
- w przypadku MSP koszty analiz przygotowawczych oraz usług doradczych związanych z inwestycją (do 50% faktycznie poniesionych kosztów),
- koszty związane z nabyciem aktywów innych niż grunty, budynki/budowle, objętych najmem lub dzierżawą w formie leasingu finansowego (przynajmniej na 5 lub 3 lata w przypadku MSP) z obowiązkiem ich nabycia wraz z wygaśnięciem najmu lub dzierżawy,

- koszty inwestycji w aktywa niematerialne i prawne, przy czym w wypadku dużych przedsiębiorstw uwzględnia się je do wysokości 50% całkowitej kwoty wydatków kwalifikowanych.

W przypadku projektów realizowanych przez duże przedsiębiorstwa nabywane aktywa winny być nowe.

Przedsiębiorca, otrzymujący pomoc regionalną (niezależnie od jej formy), musi zagwarantować trwałość projektu, na który pomoc została przyznana. Oznacza to obowiązek utrzymania inwestycji w danym regionie przez okres przynajmniej 5 lat, a w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw (dalej również jako MSP) przez okres przynajmniej 3 lat od zakończenia projektu. W przypadku, gdy pomoc została udzielona w związku z tworzeniem nowych miejsc pracy w wyniku realizacji nowej inwestycji, wówczas nowo utworzone miejsca pracy muszą być utrzymane przez okres przynajmniej 5 lat (lub 3 lat w przypadku MSP), od dnia ich utworzenia. Nowe miejsca pracy powinny być utworzone w ciągu 3 lat od zakończenia inwestycji.

4.4. Fundusze strukturalne UE

Na lata 2007-2013 Polsce zostało przyznanych około 67,3 mld EUR w ramach Polityki Spójności Unii Europejskiej. Oznacza to, że Polska jest w tym okresie największym beneficjentem funduszy strukturalnych spośród wszystkich państw UE.

Powyższa kwota została rozdysponowana pomiędzy 5 krajowych Programów Operacyjnych:

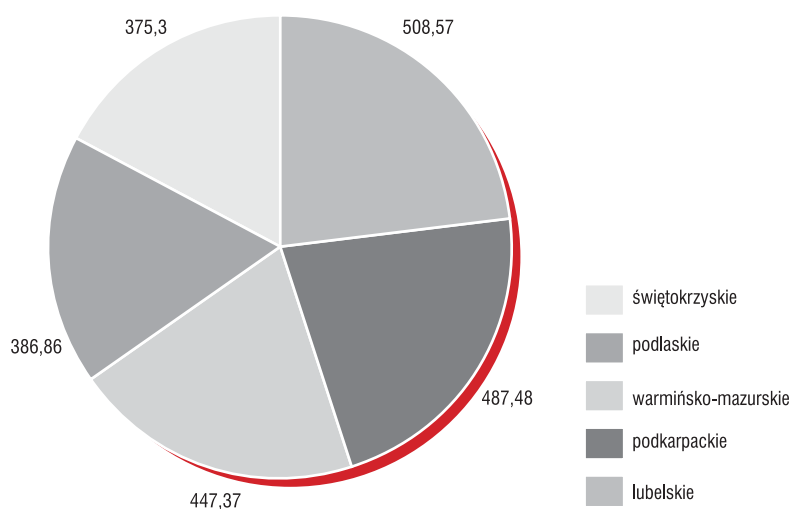
- Program Infrastruktura i Środowisko – 41,9% całości środków (27,9 mld EUR),
- Program Kapitał Ludzki – 14,6% całości środków (9,7 mld EUR),
- Program Innowacyjna Gospodarka – 12,4% całości środków (8,3 mld EUR),
- Program Rozwój Polski Wschodniej – 3,4% całości środków (2,3 mld EUR),
- Program Pomoc Techniczna – 0,8% całości środków (0,5 mld EUR).

Fundusze przyznane Polsce w ramach Polityki Spójności Unii Europejskiej trafiły również do 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) – 24,9% całości środków (16,6 mld EUR) oraz do Programu Celu Europejskiej Współpracy Terytorialnej (0,7 mld EUR).

4.5. Programy dotyczące wyłącznie Polski Wschodniej

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW) ma na celu przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego 5 województw Polski Wschodniej poprzez stymulowanie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, zwiększeniu dostępu do Internetu szerokopasmowego, rozwoju miast metropolitalnych, poprawie infrastruktury kolejowej oraz rozwoju turystyki [wykres 4].

WYKRES 4. Łączna kwota w mln EUR na poszczególne województwa w ramach RPO

5. Fundusze strukturalne Unii Europejskiej na lata 2007-2013

W ramach środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej Unii Europejskiej w Polsce na lata 2007-2013 (realizacja do 2015 r.) jest dostępne bezpośrednie wsparcie inwestycyjne dla przedsiębiorców w ramach:

1. Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (program obejmuje całą Polskę).
2. Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej (program obejmuje 5 województw Polski Wschodniej).
3. Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa: Warmińsko-Mazurskiego, Podlaskiego, Lubelskiego, Świętokrzyskiego i Podkarpackiego.
4. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (program przeznaczony na całą Polskę, jak i poszczególne województwa).
5. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich.

5.1. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG)

PO IG Działanie 1.4 Wsparcie projektów celowych

Beneficjenci: firmy planujące prowadzenie badań, których celem ma być wynalezienie nowych produktów (usług) lub udoskonalenie tych, które już istnieją.

Dofinansowane działania: przygotowanie dokumentów potrzebnych do wprowadzenia nowych produktów (usług) na rynek.

Intensywność i kwota wsparcia:

Dla dużych firm:

- dotacje na badania przemysłowe – do 50% wydatków kwalifikowanych,
- dotacja na prace rozwojowe – do 25% wydatków kwalifikowanych.

Dla pozostałych:

- dotacja na badania przemysłowe – do 70% wydatków kwalifikowanych,
- dotacja na prace rozwojowe – do 45% wydatków kwalifikowanych,
- kwota dofinansowania – do 5 mln EUR,
- całkowita wartość projektu do 50 mln EUR.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG Działanie 4.1 Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R

Beneficjenci: firmy kontynuujące prace badawczo-rozwojowe w postaci wdrożeń, które zostały już wcześniej dofinansowane z działania 1.4 Programu.

Dofinansowane działania: praktyczne zastosowanie wyników prac badawczych w firmie, na zastosowanie ulep-

szeń w produktach lub wprowadzenie nowych produktów (towarów lub usług).

Intensywność i kwota wsparcia:

- mikro- i małe przedsiębiorstwa – do 70%,
- średnie przedsiębiorstwa – do 60%,
- duże przedsiębiorstwa – do 50%,
- wartość projektu – do 50 mln EUR,
- kwota wsparcia – do 20 mln PLN.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG Działanie 4.2 Stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego

Beneficjenci: małe i średnie przedsiębiorstwa prowadzące działalność i mające siedzibę, a w przypadku przedsiębiorców będących osobami fizycznymi – miejsce zamieszkania, na terytorium RP.

Dofinansowane działania: rozwój działalności B+R w przedsiębiorstwach, wsparcie w zakresie opracowania wzoru przemysłowego lub użytkowego i wdrożenia go do produkcji.

Kwota wsparcia:

- w zakresie wzornictwa:
 - część inwestycyjna – 21 mln PLN,
 - część szkoleniowa – 1 mln PLN,
 - część doradcza – 600 tys. PLN,
 - przedsiębiorcy prowadzący działalność w sektorze transportu drogowego – 100 tys. EUR.
- w zakresie zwiększenia potencjału badawczo-rozwojowego:
 - część inwestycyjna – 1,4 mln PLN,
 - część szkoleniowa – 100 tys. PLN,
 - część doradcza – 100 tys. PLN.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 4.3 Kredyt technologiczny

Beneficjenci: mikro-, mali i średni przedsiębiorcy, planujący wdrożenie własnej lub nabytej nowej technologii oraz uruchomienie na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług.

Dofinansowane działania: inwestycje w zakresie wdrażania nowych technologii poprzez udzielenie MSP kredytu technologicznego z możliwością jego częściowej spłaty ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego w formie premii technologicznej.

Kwota wsparcia:

- premia technologiczna – maks. do 4 mln PLN.

Instytucja: Bank Gospodarstwa Krajowego (www.bgk.com.pl)

POIG 4.4 Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym

Beneficjenci: przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe dokonujące nowych inwestycji oraz niezbędnych dla ich realizacji projektów doradczych i szkoleniowych, obejmujących nabycie innowacyjnych rozwiązań technologicznych.

Kwota wsparcia:

- minimalna kwota wsparcia – **2,4 mln PLN**,
- maksymalna wartość projektu – **50 mln EUR**,
- maksymalna kwota wsparcia:
 - część inwestycyjna – **40 mln PLN**,
 - część doradcza – **1 mln PLN**,
 - część szkoleniowa – **1 mln PLN**.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

POIG 4.5 Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki

POIG 4.5.1 Wsparcie inwestycji w sektorze produkcyjnym

Dofinansowane działania: nowe inwestycje o charakterze innowacyjnym, obejmujące zakup lub wdrożenie rozwiązania technologicznego, które jest stosowane na świecie przez okres nie dłuższy niż 3 lata lub wartość sprzedaży na świecie wyrobów lub usług wytworzonych w oparciu o tę technologię nie przekraczające 15% wartości sprzedaży w danej branży oraz spełniające poniższe warunki (łącznie): wydatki kwalifikowane nie mniejsze niż 160 mln zł oraz wzrost zatrudnienia netto nie mniejszy niż 150 osób.

Intensywność wsparcia:

- do 30% wydatków kwalifikowanych.

POIG 4.5.2 Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych

Dofinansowane działania: nowe inwestycje obejmujące zakup środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wzrost zatrudnienia netto nie mniejszy niż 100 osób, prowadzące do utworzenia lub rozbudowy:

- centrów usług wspólnych (np. finanse, księgowość, zarządzanie zasobami ludzkimi, administracja, zaplecze bankowe i ubezpieczeniowe, badania rynkowe),
- centrów IT (np. rozwój oprogramowania, testowanie aplikacji, projektowanie i wdrażanie sieci, optymalizacji produktu, zarządzanie bazami danych).

Intensywność wsparcia:

- do 30% wydatków kwalifikowanych.

POIG 4.5.2 Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych (projekty B+R)

Dofinansowane działania: nowe inwestycje dotyczące rozpoczęcia lub rozwoju działalności badawczo-rozwojowej przez jednostki organizacyjne lub wyodrębnione organizacyjnie jednostki rozpoczynające lub rozwijające działalność, obejmujące zakup środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wzrost zatrudnienia

netto nie mniejszy niż 10 osób personelu B+R, prowadzące do utworzenia lub rozbudowy centrów badawczo-rozwojowych (np. centra usług inżynierskich, centra jakości)

Intensywność i kwota wsparcia:

- minimalna wartość wydatków kwalifikowanych – **od 2 mln PLN**,
- część inwestycyjna – maks. 70% wartości wydatków kwalifikowanych,
- część szkoleniowa – do 45% wartości wydatków kwalifikowanych, ale nie więcej niż **1 mln PLN**,
- część doradcza – do 50% wartości wydatków kwalifikowanych, ale nie więcej niż **600 tys. PLN**.

Instytucja: Ministerstwo Gospodarki (www.mg.gov.pl)

PO IG 5.1 Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym

Beneficjenci: osoby prawne prowadzące powiązanie kooperacyjne.

Dofinansowane działania: wspólne przedsięwzięcia grup podmiotów mających na celu przygotowanie wspólnego produktu lub usługi o charakterze innowacyjnym i ich wprowadzenie na rynek.

Kwota wsparcia:

- część inwestycyjna – **20 mln PLN**,
- część doradcza – **400 tys. PLN**,
- część szkoleniowa – **1 mln PLN**,
- ekspansja rynkowa – **600 tys. PLN**.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 5.3 Wspieranie ośrodków innowacyjności

Beneficjenci: wysoko wyspecjalizowane IOB świadczące usługi o wysokim potencjale rynkowo-technologicznym, w tym podmioty zarządzające parkami naukowo-technologicznymi, inkubatorami technologii, centrami zaawansowanych technologii, centrami produktywności, innymi ośrodkami specjalistycznych usług dla przedsiębiorców, w szczególności MSP.

Dofinansowane działania: doradztwo w zakresie przygotowania strategii rozwoju ośrodka uwzględniające potrzeby przedsiębiorców; doradztwo oraz promocja wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka; inwestycje wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka w zakresie rozbudowy lub modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej; działania promocyjne wynikające z realizowanej strategii rozwoju ośrodka w zakresie promocji usług instytucji proinnowacyjnego otoczenia biznesu w środowisku lokalnym, regionalnym i międzynarodowym.

Minimalna wartość projektu: 40 mln PLN.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 5.4 Zarządzanie własnością intelektualną

Beneficjenci: MSP (dla projektów 1, 2); Instytucje otoczenia biznesu (projekt 3)

Dofinansowane działania:

- pokrycie kosztów uzyskania ochrony własności przemysłowej,
- wsparcie dla przedsiębiorców na pokrycie kosztów związanych z postępowaniem w zakresie unieważnienia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji lub stwierdzenia wygaśnięcia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji,
- projekty dotyczące upowszechnienia wiedzy na temat korzyści wynikających z ochrony własności intelektualnej w przedsiębiorstwach.

Kwota wsparcia:

- uzyskanie ochrony prawa własności przemysłowej – od 2 tys. PLN do 400 tys. PLN,
- realizacja ochrony własności przemysłowej – od 2 tys. PLN do 400 tys. PLN,
- popularyzacja wiedzy w zakresie własności intelektualnej – od 200 tys. do 2 mln PLN.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 6.1 Paszport do eksportu

Beneficjenci: małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP).

Dofinansowane działania: pakiet usług dla przedsiębiorców składający się z doradztwa, wyszukiwania i doboru partnerów na rynku docelowym, udziału w imprezach targowo-wystawienniczych w charakterze wystawcy, udziału w branżowych misjach gospodarczych, uzyskanie niezbędnych dokumentów uprawniających do eksportowania produktów.

Kwota i intensywność wsparcia:

- przygotowanie planu rozwoju eksportu – do 10 tys. PLN,
- wdrożenie planu rozwoju eksportu – do 200 tys. PLN oraz do 50% całkowitych wydatków kwalifikowanych.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 8.1 Wsparcie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej

Beneficjenci: mikro- i mali przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą nie dłużej niż 1 rok od dnia rejestracji oraz spółki kapitałowe w organizacji.

Dofinansowane działania: realizacja indywidualnych projektów beneficjentów, mających na celu świadczenie usług drogą elektroniczną i ewentualne wytworzenie produktów cyfrowych niezbędnych do świadczenia tych usług, które będą dofinansowywane przez okres 24 miesięcy ich realizacji od dnia rozpoczęcia realizacji projektu określonego w umowie o dofinansowanie.

Kwota wsparcia:

- wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej – do 80% wydatków kwalifikowanych projektu – od 20 tys. PLN do 1 mln PLN.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO IG 8.2 Wsparcie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B

Rodzaj dofinansowanych działań: przedsięwzięcia o charakterze technicznym (informatycznym) i organizacyjnym, prowadzące do realizacji procesów biznesowych w formie elektronicznej, obejmujących trzech lub więcej współpracujących przedsiębiorców; czas dofinansowania – do 24 miesięcy.

Kwota wsparcia: od 20 tys. PLN do 2 mln PLN.

PO IG 8.4 Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”

Beneficjenci: mikro-, mali i średni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe non-profit.

Dofinansowane działania: budowa i utrzymanie dedykowanej infrastruktury teleinformatycznej stworzonej pomiędzy najbliższym lub najbardziej efektywnym punktem dystrybucji internetu a grupą docelową (na obszarze gminy może być realizowany więcej niż jeden projekt tego typu).

Minimalna kwota wsparcia: 30 tys. PLN.

Instytucja: Władza Wdrażająca Programy Europejskie (www.wvpe.gov.pl)

5.2. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej**PO RPW 1.3 Wsparcie innowacji**

Beneficjenci: uczelnie, jednostki naukowe, JST oraz związki i stowarzyszenia, instytucje wspierające rozwój innowacyjny regionu, przedsiębiorcy, agencje i fundacje rozwoju regionalnego i lokalnego, organizacje pozarządowe.

Dofinansowane działania:

- budowa i inne roboty budowlane oraz wyposażenie w sprzęt jednostek naukowych wraz z zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry naukowej,
- budowa i inne roboty budowlane oraz uruchomienie parków przemysłowych, parków technologicznych oraz inkubatorów m.in.: technologicznych wraz z wyposażeniem znajdujących się w nich laboratoriów oraz zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry naukowej,

- budowa i inne roboty budowlane wraz z uruchomieniem centrów doskonałości i centrów transferu technologii,
- tworzenie infrastruktury zaplecza badawczo-rozwojowego w przedsiębiorstwach wraz z zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry naukowej,
- przygotowanie terenów inwestycyjnych na potrzeby stworzenia obszarów produkcyjnych oraz stref nowoczesnych usług (tj. centra logistyczne, parki maszynowe, parki technologiczne, inkubatory itp.) – kompleksowe przygotowanie terenu pod inwestycje wraz z budową dróg wewnętrznych i połączeniem ich z istniejącym układem komunikacyjnym oraz doprowadzeniem mediów.

Kwota kosztów kwalifikowalnych: minimum 4 mln PLN.

Intensywność wsparcia: do 90%.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

5.3. Regionalne Programy Operacyjne Województw Polski Wschodniej

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego

PRO WM 1.1.6 Wsparcie na nowe inwestycje dla dużych przedsiębiorstw

Beneficjenci: duże przedsiębiorstwa, zatrudniające więcej niż 250 pracowników.

Dofinansowane działania: wsparcie nowych inwestycji w zakresie:

- **innowacji procesowych** – stosowania innowacyjnych w regionie metod produkcji,
- **innowacji produktowych** – dostarczania nowych lub znacząco ulepszonych towarów i usług,
- **innowacji organizacyjnych** – zmian dotyczących organizacji firmy.

Promowane są rozwiązania innowacyjne, nie stosowane do tej pory w regionie.

Kwota wsparcia:

- od 300 tys. PLN do 4 mln PLN (do 50% kwoty kosztów kwalifikowanych),

- wartość projektu: do 8 mln PLN

Instytucja: Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie (www.wmarr.olsztyn.pl)

RPO WM 1.1.7 Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw i sektora MŚP w zakresie innowacji i nowych technologii

Beneficjenci: mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Dofinansowane działania: wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w procesie produkcji, dystrybucji oraz w samej organizacji firmy; tworzenie przez firmę nowych i nowoczesnych produktów; budowa lub przebudowa infrastruktury oraz na zakup sprzętu, który umożliwi zastosowanie nowoczesnych technologii, maszyn w procesie produkcyjnym.

Intensywność i kwota wsparcia:

- dotacja do 50% kosztów kwalifikowanych projektu,
- wartość projektu: do 8 mln PLN,
- kwota wsparcia: od 20 tys. PLN do 2 mln PLN.

Instytucja: Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie (www.wmarr.olsztyn.pl)

RPO WM 1.1.9 Inne inwestycje w przedsiębiorstwa

Beneficjenci: mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa.

Dofinansowane działania: służące wzrostowi konkurencyjności przedsiębiorstw, dotacje inwestycji rozwojowych; inwestycje, w wyniku których zostaną utworzone nowe miejsca pracy lub, dzięki którym, zostaną utrzymane już istniejące.

Intensywność i kwota wsparcia:

- kwota wsparcia – od 10 tys. PLN do 1,5 mln PLN,
- poziom dofinansowania – do 50%.

Instytucja: Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie (www.wmarr.olsztyn.pl)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego

RPO WP 1.4.1 Mikroprzedsiębiorstwa

RPO 1.4.2 Małe i średnie przedsiębiorstwa

Beneficjenci: promowane będą rozwiązania sprzyjające oszczędności surowców i energii oraz zmniejszaniu emisji szkodliwych substancji do środowiska. Pozyskane środki można przeznaczyć na zakup maszyn i urządzeń lub licencji, patentów itp. Pomoc może być udzielona jedynie na nową inwestycję (w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne) związaną z: utworzeniem nowego przedsiębiorstwa, rozbudową istniejącego przedsiębiorstwa, dywersyfikacją produkcji przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie nowych, dodatkowych produktów, zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego w istniejącym przedsiębiorstwie.

Intensywność i kwota wsparcia:

maksymalny poziom dofinansowania:

- do 70% dla mikro- i małych przedsiębiorstw,
- do 60% dla średnich przedsiębiorstw,

- do **50%** dla przedsiębiorstw działających w sektorze transportu
- do **50%** dla przedsiębiorstw w przypadku pomocy de minimis.

Maksymalna kwota dofinansowania:

- dla małych i średnich przedsiębiorstw **4 mln PLN**;
- mikroprzedsiębiorstwa – **500 tys. PLN**.

Minimalna/Maksymalna kwota wsparcia:

- mikroprzedsiębiorstwa – min. wartość projektu **30 tys. PLN**,
- małe i średnie przedsiębiorstwa – min. wartość projektu **100 tys. PLN**.

Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych – bez ograniczeń.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego (www.wrotapodlasia.pl)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego

RPO WL 1.1 Dotacje dla nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw

Beneficjenci: celem działania jest zwiększenie zdolności inwestycyjnej w początkowym okresie funkcjonowania mikroprzedsiębiorstw realizujących projekty na terenie województwa lubelskiego.

Intensywność i kwota wsparcia: maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu wynosi maksymalnie 70%. Minimalna wartość projektu wynosi **143 tys. PLN**. Maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć **8 mln PLN**.

Minimalna wartość wsparcia wynosi **21,5 tys. PLN**. Maksymalna wartość wsparcia wynosi **310 tys. PLN**.

Dla projektów, w których wartość wydatków kwalifikowalnych przekroczy **1 mln PLN** maksymalna kwota wsparcia wynosi **500 tys. PLN**.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego (www.lubelskie.pl)

RPO WL Działanie: 1.2 Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw

Beneficjenci: celem działania jest poprawa konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą dłużej niż 2 lata, realizujących innowacyjne projekty inwestycyjne na terenie województwa lubelskiego. Cel zostanie zrealizowany poprzez wsparcie przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z nowocześnieowaniem oferty produktowej i technologicznej mikroprzedsiębiorstw.

Intensywność i kwota wsparcia: maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu wynosi maksymalnie 70%. Minimalna wartość projektu wynosi **42,5 tys. PLN**. Minimalna wartość wsparcia wynosi **30 tys. PLN**. Maksymalna wartość wsparcia wynosi **700 tys. PLN**.

Dla projektów, w których wartość wydatków kwalifikowalnych przekroczy **2 mln PLN** maksymalna kwota wsparcia wynosi **1 mln PLN**.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego (www.lubelskie.pl)

RPO WL Działanie: 1.3 Dotacje inwestycyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw

Beneficjenci: można uzyskać środki na przedsięwzięcia związane z wprowadzaniem nowych lub nowocześnieowaniem istniejących produktów, wdrażaniem innowacyjnych technologii, a także poprawę rozwiązań organizacyjnych i marketingowych w małych i średnich przedsiębiorstwach.

Forma wsparcia:

maksymalny udział środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu dla:

- małych przedsiębiorstw wynosi maksymalnie **70%**,
- średnich przedsiębiorstw wynosi maksymalnie **60%**.

Minimalna wartość projektu wynosi **143 tys. PLN**. Maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć **8 tys. PLN**. Minimalna wartość wsparcia wynosi **85 tys. PLN**. Maksymalna wartość wsparcia wynosi **1 mln PLN**. Dla projektów, w których wartość wydatków kwalifikowalnych przekroczy **4 mln PLN** maksymalna kwota wsparcia wynosi **2 mln PLN**.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego (www.lubelskie.pl)

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego

RPO WŚ 1.1 Bezpośrednie wsparcie sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Beneficjenci: będą wspierane jedynie te projekty, które mają charakter innowacyjny lub w znaczący sposób wpłyną na wzrost zatrudnienia. Realizowane projekty muszą skutkować podniesieniem konkurencyjności przedsiębiorstwa w skali rynku lokalnego bądź regionalnego.

Intensywność i kwota wsparcia: maksymalna wysokość dotacji 50% kosztów kwalifikowanych projektu. W przypadku mikroprzedsiębiorstw (z wyjątkiem prowadzących działalność gospodarczą w sektorze transportu), istnieje możliwość zwiększenia maksymalnej wartości procentowej dotacji o 20%.

Wartość wydatków kwalifikowalnych nie mniejsza niż **20 tys. PLN** i poniżej **8 mln PLN**. Minimalna wartość dotacji to **10 tys. PLN**, a maksymalna: dla mikroprzedsiębiorstw – **1,5 mln PLN**, dla małych przedsiębiorstw – **2,4 mln PLN**, dla średnich przedsiębiorstw – **3,999 mln PLN**.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego (www.sejmik.kielce.pl).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego

RPO WP 1.1 Schemat B: Bezpośrednie dotacje inwestycyjne

Beneficjenci: otrzymane środki można wykorzystać na wszelkie inwestycje, które poprawią funkcjonowanie oraz proces produkcji i zarządzania w firmie. Można m.in. kupić patenty i nowe technologie, które podniosą wydajność

i konkurencyjność przedsiębiorstwa, również jako element towarzyszący projektu – montaż instalacji i urządzeń zapobiegających zanieczyszczeniu środowiska.

Kwota wsparcia: minimalna kwota wsparcia – 10 tys. PLN. Maksymalna kwota wsparcia: mikro- i małe przedsiębiorstwa – 800 tys. PLN, średnie przedsiębiorstwa – 1,2 mln PLN.

Maksymalna kwota wsparcia MŚP w przypadku projektów wykazujących wyższy poziom innowacyjności:

- projekty innowacyjne, w których zastosowano rozwiązania stosowane w kraju przez okres nie dłuższy niż 4 lata – 2 mln PLN,
- projekty o wysokim potencjale innowacyjnym, w których zastosowano rozwiązania stosowane na świecie przez okres nie dłuższy niż 3 lata do 5,6 mln PLN.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego (www.si.podkarpackie.pl)

RPO WP 1.3 Regionalny system innowacji

Beneficjenci: celem jest stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i wzrostu potencjału innowacyjnego w regionie oraz transferu wiedzy. W ramach tego programu można zbudować lub udoskonalić zaplecze badawczo-rozwojowe, np. wybudować laboratorium, bądź stworzyć sieć współpracy pomiędzy swoją firmą bądź wieloma firmami a jednostką naukową lub jednostkami naukowymi w regionie.

Kwota wsparcia: dotacja do 70% kosztów kwalifikowanych projektu.

Maksymalna kwota wsparcia: do 30 mln PLN.

Maksymalna wartość projektu:

- do 400 tys. PLN dla projektów w zakresie zakupu środków trwałych do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych,
- do 4 mln PLN dla projektów inwestycyjnych w zakresie infrastruktury badawczo rozwojowej,
- do 40 mln PLN dla projektów w zakresie wsparcia parków technologicznych.

Instytucja: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego (www.si.podkarpackie.pl)

5.4. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (program przeznaczony na całą Polskę, jak i poszczególne województwa)

PO KL 2.1.1 Rozwój kapitału ludzkiego w przedsiębiorstwach

Beneficjenci: przedsiębiorcy

Przykładowe projekty:

- ponadregionalne zamknięte projekty szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorców przygotowane w oparciu o indywidualne strategie rozwoju firm,
- ogólnopolskie otwarte projekty szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw,
- studia podyplomowe dla przedsiębiorców oraz pracowników przedsiębiorstw.

Minimalna wartość projektu: 50 tys. PLN.

Instytucja: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl)

PO KL 4.2 Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym

Instytucja: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Departament Wdrożeń i Innowacji

Beneficjenci: wszystkie podmioty – za wyjątkiem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).

Przykładowe projekty:

- podnoszenie umiejętności pracowników systemu B+R w zakresie zarządzania badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi oraz komercjalizacja rezultatów prac badawczych w zakresie wagi i zasad badań naukowych i prac rozwojowych dla gospodarki oraz potrzeb sektora nauki i gospodarki w tym zakresie,
- upowszechnianie osiągnięć nauki w procesie kształcenia na poziomie wyższym.

Minimalna wartość projektu: 50 tys. PLN

PO KL 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie

POKL 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw

POKL 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie

Beneficjenci: wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych.

Przykładowe projekty:

Poddziałanie 8.1.1

- szkolenia oraz doradztwo dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw (w zakresie m.in.: zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, organizacji pracy, zarządzania BHP, elastycznych form pracy, wdrażania technologii produkcyjnych przyjaznych środowisku, wykorzystania w prowadzonej działalności technologii informacyjnych i komunikacyjnych);
- doradztwo dla mikro i MSP, w tym dla osób samozatrudnionych, w szczególności w zakresie ekonomii, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi lub rachunkowości;
- szkolenia, kursy i doradztwo zawodowe skierowane dla dorosłych osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnianiem lub podwyższaniem kwalifikacji w szczególności osób zatrudnionych o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach.

Poddziałanie 8.1.2

- pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych mających na celu opracowanie i wdrażanie strategii przewidywania

i zarządzania zmianą gospodarczą na poziomie lokalnym i wojewódzkim;

- wsparcie dla pracodawców i pracowników firm przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne;
- szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych,
- badania i analizy dotyczące trendów rozwojowych i prognozowania zmian gospodarczych zachodzących w regionie.

Minimalna wartość projektu: 50 tys. PLN.

Instytucja: Instytucje regionalne wskazane przez samorząd województwa

5.5. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Oś 1 Poprawa konkurencyjności sektora rolniczego i leśnego

Działanie 123 – Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej

Beneficjenci: celem działania jest poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw w sektorze przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, uwarunkowana wzrostem wartości dodanej, jakości produkcji, obniżeniem kosztów oraz rozwojem nowych produktów, procesów i technologii produkcji, jak również poprawa warunków produkcji w odniesieniu do obowiązujących lub nowo wprowadzanych standardów. Celem realizacji działania jest również wzmocnienie pozycji grup producentów rolnych w kanale marketingowym zbytu produktów, a także szerszy ich udział w uzyskiwaniu wartości dodanej produkcji rolnej poprzez wsparcie inwestycji w zakresie przetwarzania produktów rolnych.

Kwota wsparcia: maksymalna wysokość pomocy, przyznana w okresie realizacji PROW jednemu beneficjentowi wynosi **20 mln PLN**. Wielkość pomocy przyznanej na realizację jednego projektu nie może być niższa niż **100 tys. PLN**.

Poziom pomocy wynosi maksymalnie:

- **25%** kosztów inwestycji kwalifikującej się do wsparcia, realizowanej przez przedsiębiorcę, który nie jest małym lub średnim przedsiębiorcą;
- **40%** kosztów inwestycji kwalifikującej się do objęcia pomocą, realizowanej przez przedsiębiorcę wykonującego działalność jako małe lub średnie przedsiębiorstwo;
- **50%** kosztów inwestycji kwalifikującej się do objęcia pomocą, realizowanej przez przedsiębiorcę wykonującego działalność jako małe lub średnie przedsiębiorstwo:
 - który zaopatruje się w surowce na podstawie umów długoterminowych, zawieranych z grupami producentów rolnych, wstępnie uznanymi grupami lub uznanymi organizacjami producentów owoców i warzyw
 - który jest zarejestrowany jako grupa producentów rolnych lub ich związek, wstępnie uznana grupa lub uznana organizacja producentów owoców i warzyw

– który realizuje projekt dotyczący przetwarzania produktów rolnych na cele energetyczne.

Instytucja: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (www.arimr.gov.pl)

Oś 3 Jakość życia na obszarach wiejskich

Działanie 312 – Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Celem działania jest wzrost konkurencyjności gospodarczej obszarów wiejskich, rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy, a w konsekwencji – wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.

Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:

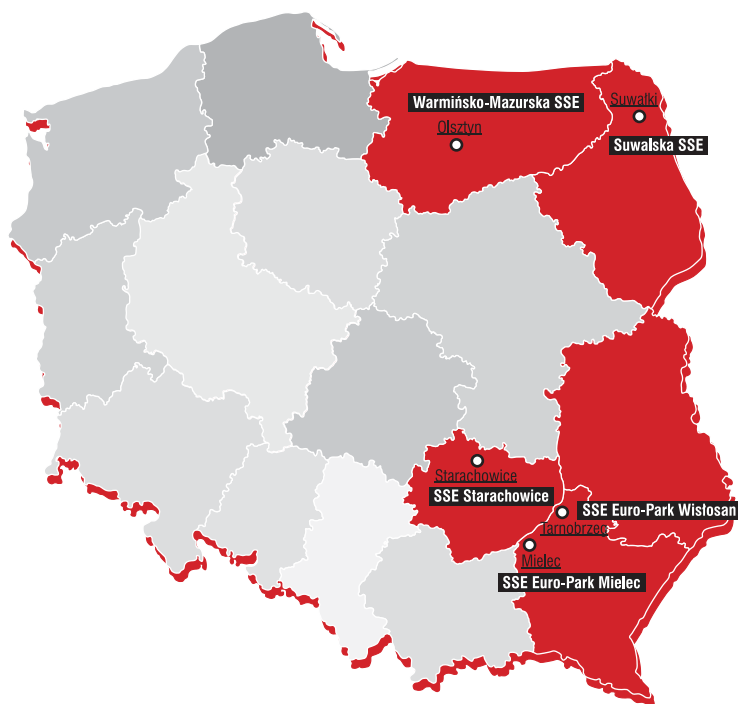
- **100 tys. PLN** – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej jednego i mniej niż dwóch miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;
- **200 tys. PLN** – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej dwóch i mniej niż trzech miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;
- **300 tys. PLN** – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej trzech miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji Programu, nie może przekroczyć **300 tys. PLN**. Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie **50%** kosztów kwalifikowalnych operacji.

6. Specjalne Strefy Ekonomiczne (SSE) w Polsce Wschodniej

MAPA 3. Mapa pomocy regionalnej na lata 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie stron internetowych SSE, czerwiec 2010 r.

Na terenie Polski działa 14 Specjalnych Stref Ekonomicznych, z czego 5 znajduje się w Polsce Wschodniej – Mielecka, Tarnobrzeska, Warmińsko-Mazurska, Suwalska oraz Starachowicka (pierwszą strefą utworzoną w Polsce była strefa leżąca właśnie w Makroregionie Polski Wschodniej Euro-Park Mielec w 1995 roku). Ideą powstania stref było przede wszystkim przyspieszenie rozwoju gospodarczego regionów, zagospodarowanie majątku poprzemysłowego i infrastruktury, tworzenie nowych miejsc pracy – zwłaszcza w regionach zagrożonych strukturalnym bezrobociem oraz przyciągnięcie do Polski inwestorów zagranicznych. Na podstawie uzgodnień Polski z Komisją Europejską będą one funkcjonowały w obecnym kształcie do roku 2020. Głównym narzędziem pozyskania inwestorów – i to narzędziem w opinii inwestorów bardzo efektywnym – są zachęty podatkowe w postaci zwolnienia dochodu od podatku dochodowego dla firm zgodnie z mapą pomocy regionalnej, która określa wysokość maksymalnego wsparcia dla projektów realizowanych na terenie każdego województwa w Polsce (dla Polski Wschodniej jest to 50%, przy czym firmy z sektora małych i średnich przedsiębiorstw uprawnione są do odzyskania 70% i 60% nakładów inwestycyjnych). Zwolnienie obowiązuje w kolejnych latach, aż do momentu odzyskania 50% (bądź 70% lub 60% w zależności od wielkości inwestującej firmy) wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorcę. Terytorium każdej ze stref podzielone jest na podstrefy, co sprawia, że potencjalny inwestor ma ogromny wybór lokalizacji. Oprócz zwolnień podatkowych inwestorzy zainteresowani inwestowaniem w strefach mogą liczyć także na przygotowane pod inwestycje i wyposażone w niezbędną infrastrukturę grunty oraz pomoc w rozpoczęciu inwestycji [mapa 3].

Wszystkie specjalne strefy ekonomiczne w Polsce zajmują obszar 13 336,3 ha, z czego 5 stref leżących w Makroregionie Polski Wschodniej zajmuje łącznie obszar 4326,2 ha (ponad 37% wszystkich terenów należących do specjalnych stref ekonomicznych w Polsce). A więc to właśnie w Polsce Wschodniej znajduje się największy dostępny potencjał terytorialny dla inwestorów. Większość terenów inwestycyjnych tych stref leży na terenie 5 województw Polski Wschodniej (poza około 655 ha, które leżą w innych niż Polska Wschodnia Makroregionach).

Nakłady inwestycyjne poniesione przez inwestorów we wszystkich 5 strefach Polski Wschodniej wyniosły ponad 15,75 mld PLN przy jednoczesnym utworzeniu prawie 49 tys. miejsc pracy. Najwięcej miejsc pracy utworzyli inwestorzy w strefach: tarnobrzeskiej i mieleckiej (odpowiednio 23 335 i 11 953). Ze względu na bardzo atrakcyjne warunki inwestowania strefy przyciągają zarówno kapitał polski, jak i zagraniczny, przy czym udział kapitału zagranicznego w specjalnych strefach ekonomicznych Makroregionu Polski Wschodniej jest wyższy niż kapitału polskiego.

6.1. Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Położona w północno-wschodnim rejonie Polski, o łącznym obszarze **838,9 ha gruntów**, z czego 222 ha jest dostępnych pod inwestycje. Na obszar ten składają się **24 podstrefy** zlokalizowane na terenie następujących miast i gmin: Bartoszyce, Ciechanów, Dobie Miasto, Elbląg, Iława, Iłowo, Lidzbark Warmiński, Mława, Morąg, Mrągowo, Nidzica, Nowe Miasto Lubawskie, Olecko,

Olsztyn, Olsztynek, Orzysz, Ostrołęka, Ostróda, Pasłęk, Piecki, Szczytno oraz Wielbark.

Na dzień 30 września 2010 roku wydano **64 zezwolenia** na prowadzenie działalności w strefie, **39 przedsiębiorstw** prowadziło działalność gospodarczą, poniesiono **3 mld PLN** nakładów inwestycyjnych oraz utworzonych zostało **5586** nowych miejsc pracy.

MAPA 4. Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Siedziba: Olsztyn

Województwa: warmińsko-mazurskie, mazowieckie

TABELA 9. Najwięksi inwestorzy w Warmińsko-Mazurskiej SSE

Inwestor	Kraj pochodzenia	Sektor
Michelin Polska S.A.	Francja	opony
LG Electronics Mława Sp. z o.o.	Korea Pd.	elektroniczny
Swedwood Poland Sp. z o.o.	Szwecja	drzewny
Wydawnictwo Bauer Sp. z o.o.	Niemcy	poligraficzny
Wójcik Fabryka Mebli Sp. z o.o.	Polska	meblowy
Cetco Poland Sp. z o.o.	Holandia	materiały budowlane
Fabryka Mebli Szyńska Sp. z o.o.	Polska	meblowy
Bruss Polska Sp. z o.o.	Niemcy	metalowy
DFM Sp. z o.o.	Polska	meblowy
Fabryka Mebli Taranko Aleksander Taranko.	Polska	meblowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie baz danych PAIiZ

6.2. Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Położona jest na terenie województw: podlaskiego, warmińsko-mazurskiego oraz mazowieckiego. Zajmuje łączny obszar **342,76 ha**, z czego 106,16 ha jest dostępnych do zagospodarowania w czterech podstrefach: Suwałki, Elk, Gołdap oraz Białystok.

Na terenach strefy działalność gospodarczą prowadzi ponad **60 firm** z kapitałem polskim i zagranicznym, które utworzyły ponad **5300 nowych miejsc pracy** i poniosły nakłady inwestycyjne o wartości ponad **1,5 mld PLN**.

MAPA 5. Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna
Siedziba: Suwałki
Województwa: podlaskie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie

TABELA 10. Najwięksi inwestorzy w Suwalskiej SSE

Inwestor	Kraj pochodzenia	Sektor
Pfleiderer MDF Sp. z o.o.	Niemcy	drzewny
Rockwool Polska Sp. z o.o.	Dania	budowlany
Porta KMI Poland Sp. z o.o.	Polska	drzewny
Impress Decor Polska Sp. z o.o.	Austria	poligraficzny
Malow Sp. z o. o.	Polska	metalowy
Mispol S.A.	Polska	spożywczy
Iryd Sp. z o.o.	Polska	metalowy, drzewny
Aquael Sp. z o.o.	Polska	mechanika precyzyjna
Cezar D. Niewiński	Polska	tworzyw sztucznych
Reckman Sp.j.	Polska	odzieżowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie baz danych PAIIIZ

6.3. Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Wisłosan

Posiada podstrefy na terenie aż 5 województw, w tym 3 w Polsce Wschodniej: podkarpackim, świętokrzyskim, lubelskim oraz w mazowieckim i dolnośląskim. Łączny obszar strefy to **1551,91 ha**, z czego 535,7 ha to wolne tereny do zagospodarowania w 17 podstrefach: Tarnobrzeg, Stalowa Wola, Nowa Dęba, Staszów, Radom, Jasio, Wrocław-Kobierzyce, Przemyśl, Janów Lubelski, Sie-

dłce, Łuków, Tomaszów Lubelski, Węgrów, Nowe Miasto nad Pilicą, Kraśnik, Przasnysz, Horodło.

Do końca marca 2010 roku wydano **188 zezwoleń**, w tym **32 dla firm** z udziałem kapitału zagranicznego, utworzono **17 tys. nowych miejsc pracy**, a nakłady inwestycyjne przekroczyły **5,53 mld PLN**.

MAPA 6. Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Wisłosan

Tarnobrzaska Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Wisłosan

Siedziba: Tarnobrzeg

Województwa: podkarpackie, świętokrzyskie, lubelskie, mazowieckie i dolnośląskie

TABELA 11. Najwięksi inwestorzy w Tarnobrzskiej SSE Euro-Park Wisłosan

Inwestor	Kraj pochodzenia	Sektor
LG Philips LCD Poland Sp. z o.o.	Korea	produkcja telewizorów i monitorów LCD
ATS Stahlschmidt&Maiworm Sp. z o.o.	Niemcy	produkcja felg aluminiowych
Sanfarm Sp. z o.o.	Polska	produkcja farmaceutyków
LG Electronics Wrocław Sp. z o.o.	Polska	elektronika
Heesung Electronics Poland Sp. z o.o.	Korea	elektronika
QuadWinkowski Sp. z o.o.	Polska	drukarnia, usługi poligraficzne
Toshiba Television Central Europe Sp. z o.o.	Japonia	elektronika
Alumetal Gorzyce Sp. z o.o.	Polska	metalowy
Jadar Technikat S.A.	Polska	produkcja kostki brukowej
Zakłady Metalowe Dezamet S.A.	Polska	przemysł obronny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie baz danych PAIIIZ

6.4. Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Mielec

Zlokalizowana jest głównie w południowo-wschodniej Polsce, zajmuje łączny obszar **1135 ha** w 22 podstrefach, z czego 396,5 ha to obszary do zagospodarowania, zlokalizowane w podstrefach znajdujących się na terenie miast i gmin: Mielec, Rzeszów, Głogów Małopolski, Trzebownisko, Lublin, Ropczyce, Ostrów, Zamość, Leżajsk,

Jarosław, Laszki, Sanok i Zagórz, Lubaczów, Kolbuszowa oraz Szczecin.

Do końca III kwartału 2010 roku wydano **195 zezwoleń** na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie strefy, inwestorzy ponieśli **4,5 mld PLN nakładów inwestycyjnych** oraz utworzyli **12 438 nowych miejsc pracy**.

MAPA 7. Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Mielec

Specjalna Strefa Ekonomiczna Euro-Park Mielec

Siedziba: Mielec

Województwa: podkarpackie, lubelskie, małopolskie i zachodnio-pomorskie

TABELA 12. Najwięksi inwestorzy w Strefie Ekonomicznej Euro-Park Mielec

Inwestor	Kraj pochodzenia	Sektor
Polskie Zakłady Lotnicze Mielec Sp. z o.o.	USA	lotnictwo
MTU Aero Engines Polska Sp. z o.o.	Niemcy	lotnictwo
Borgwarner Turbo Systems Polnad Sp. z o.o.	USA	motoryzacja
Lear Corporation Sp. z o.o.	USA	motoryzacja
Kirchhoff Polska Sp. z o.o.	Niemcy	motoryzacja
Firma Oponiarska Dębica S.A.	USA	motoryzacja
Kronospan Mielec Sp. z o.o.	Austria	przetwórstwo drewna
Ball Packaging Europe Lublin Sp. z o.o.	USA	opakowania
Bury Sp. z o.o.	Polska	elektronika
BRW Sp. z o.o.	Polska	meble
Goodrich Aerospace Poland Sp. z o.o.	USA	lotnictwo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie baz danych PAIIIZ

6.5. Specjalna Strefa Ekonomiczna Starachowice

Zlokalizowana jest na terenie województwa świętokrzyskiego, a swoje podstrefy posiada również w województwach: lubelskim, mazowieckim, łódzkim oraz opolskim. Strefa zajmuje łącznie powierzchnię **595,8 ha**, z czego do zagospodarowania pozostało 225,38 ha (stan na koniec września 2010 r.) w następujących podstrefach: Starachowice, Ostrowiec Św., Skarżysko-Kamienna, Końskie, Stąporków, Suchedniów, Morawica, Szydłowiec, Puławy, Ilża.

Na koniec trzeciego kwartału 2010 roku **aktywnych zezwoleń w strefie było 69**, utworzono **2914 nowych miejsc pracy**, a inwestorzy ponieśli **1,426 mld PLN nakładów inwestycyjnych**.

MAPA 8. Specjalna Strefa Ekonomiczna Starachowice

Specjalna Strefa Ekonomiczna Starachowice

Siedziba: Starachowice

Województwa: świętokrzyskie, lubelskie, mazowieckie, łódzkie, opolskie

TABELA 13. Najwięksi inwestorzy w SSE Starachowice

Inwestor	Kraj pochodzenia	Sektor
Biella Szydłowiec Sp. z o.o./Biella-Neher AG	Szwajcaria	artykuły biurowe
Cerrad Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Cersanit II S.A.	Polska	ceramika sanitarna
Gerda 2 Sp. z o.o.	Polska	metalowy
Gerda 3 Sp. z o.o.	Polska	metalowy
MAN Bus Sp. z o.o./MAN Nutzfahrzeuge Gruppe	Niemcy	motoryzacyjny
Orizzonte Polska Sp. z o.o.	Międzynarodowy	metalowy
RR Donnelley Starachowice Sp. z o.o./RR Donnelley	USA	poligraficzny
Starpol II Sp. z o.o.	Polska	elektrotechniczny
Star-Dust Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Ceramika Nowa Gala II Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Star-Gres Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Alpol Gips Sp. z o.o.	Polska	materiały budowlane
Nova Ceramika Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Ceramika Końskie Sp. z o.o.	Włochy	ceramiczny
Kaye Aluminium Opole Sp. z o.o.	Hiszpania	metalowy
Valdi Ceramika Sp. z o.o.	Polska	ceramiczny
Zakłady Azotowe Puławy S.A.	Polska	chemiczny
Air Liquide Polska Sp. z o.o.	Francja	chemiczny
Fabryka Kottów Sefako S.A.	Polska	metalowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie baz danych PAIIIZ

7. Parki Naukowo-Technologiczne i Przemysłowe

W Polsce funkcjonuje lub znajduje się na zaawansowanym etapie tworzenia ponad 30 parków technologicznych. Najprężniej działa 20 z nich. W sumie ulokowanych jest tam 523 instytucji oraz 18 jednostek naukowo-badawczych. W parkach tych zatrudnionych jest ponad 16,5 tys. osób. Dwadzieścia najdynamiczniej rozwijających się parków zajmuje niemal 1,3 tys. ha, z czego zagospodarowanych jest prawie 550 tys. m². Stanowi to niewiele powyżej 3% ich całkowitej powierzchni. Wśród największych parków znajdują się parki technologiczne z Krakowa, Bełchatowa i Płocka oraz podkarpacki Aeropolis. Ich powierzchnia to odpowiednio 416 ha, 384 ha, 200,4 ha oraz 118 ha. Stanowią one 88% całkowitej powierzchni tych dwudziestu parków. Oprócz Aeropolis, wśród 20 największych parków, znajduje się jeszcze jeden park ulokowany w Makroregionie Polski Wschodniej – Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach. Co prawda nie jest on tak duży jak Aeropolis: o ile park podkarpacki zajmuje powierzchnię 118 ha wykorzystywaną w niecałych 2%, to park w Suwałkach zajmuje 8,6 ha (wykorzystanie 0,55%). Zatrudnienie jest także największe w parku podkarpackim, 618 osób wobec 80 osób w parku suwalskim.

7.1. Kielecki Park Technologiczny

Kielecki Park Technologiczny powstał na bazie Kieleckiego Inkubatora Technologicznego utworzonego w 2008 roku. Od początku swojego istnienia inkubator współpracował z małymi i średnimi przedsiębiorstwami oraz samorządem lokalnym. W lipcu 2009 roku, uchwałą Rady Miasta Kielce, jednostka zmieniła nazwę na Kielecki Park Technologiczny. Park powstał m.in. w celu wspierania funkcjonowania nowo utworzonych, innowacyjnych firm. Jest on ukierunkowany na rozwój przedsiębior-

czości akademickiej, wspieranie relacji na linii nauka-gospodarka, preinkubację i inkubację przedsiębiorstw wywodzących się z uczelni. Koncepcja utworzenia parku zakłada funkcjonowanie dwóch wyodrębnionych komórek organizacyjnych: **Inkubatora Technologicznego** (przeznaczonego dla firm w fazie start-up) oraz **Centrum Technologicznego** (przeznaczonego dla firm opuszczających Inkubator Technologiczny w fazie ekspansji lub dla kapitału zewnętrznego planującego uruchomienie działalności w Kielcach).

Na potrzeby KPT zostanie zagospodarowana północna, przemysłowa część Kielc. Budynek Kieleckiego Parku Technologicznego będą miał ok. 17 tys. m² powierzchni. W planach jest zakup kolejnych terenów, które będzie można w przyszłości wykorzystać pod inwestycje parku. Zasięgnięcie parku ma się rozpocząć na początku 2011 roku.

Kielecki Park Technologiczny
ul. Piotrkowska 6
25-510 Kielce
tel./fax: +48 (41) 367 63 55
tel.: +48 (41) 367 63 85

7.2. Lubelski Park Naukowo-Technologiczny

Lubelski Park Naukowo-Technologiczny został utworzony w maju 2005 roku. Akcjonariuszami parku są: samorząd województwa lubelskiego oraz Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie. Obszar parku liczy, wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, łączną powierzchnię przekraczającą 10 000 m².

Misją Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego jest wspieranie rozwoju województwa lubelskiego poprzez stworzenie zinstytucjonalizowanej platformy dla współpracy lubelskich uczelni wyższych i biznesu. Głównym założeniem powstania Parku jest wspieranie realizacji projektów komercjalizacji wyników badań naukowych, które przyczyniłyby się do podniesienia stanu innowacyjności lubelskich przedsiębiorstw. W 2009 roku nastąpiło oficjalne otwarcie pierwszych obiektów parku. Obecnie na terenie parku prowadzą działalność m.in.: **Laboratorium Badań Genetycznych Sp. z o.o.** (badania chromosomów ludzkich w niepowodzeniach rozrodu, badania nad wykrywaniem genetycznych uszkodzeń oraz podatności na poszczególne choroby genetyczne), **Centralne Laboratorium Aparaturowe Uniwersytetu Przyrodniczego** (prowadzenie certyfikowanych prac badawczych i pomiarowych – w tym pomiary fizyko-chemiczne w szerokim zakresie, działalność szkoleniowa w zakresie praktyki analitycznej), **Lubelskie Centrum Konsultingu Sp. z o.o.** (usługi consultingowe, usługi dla MSP w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, obsługa handlu międzynarodowego, działalność szkoleniowa), **VADO Sp. z o.o.** (produkcja oprogramowań oraz specja-

listycznych systemów teleinformatycznych, opracowanie i produkcja urządzeń elektronicznych, doradztwo specjalistyczne), **KTI Konsulting** (usługi doradcze i szkoleniowe w zakresie pozyskiwania finansowania projektów ze źródeł zewnętrznych, w szczególności dotacji z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej), **Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Technologicznego Sp. z o.o.** (usługi związane z postprodukcją, animacją i efektami wizualnymi do projektów reklamowych, telewizyjnych, filmowych i na potrzeby nowych mediów, produkcja spotów reklamowych, teledysków filmów pełnometrażowych).

Lubelski Park Naukowo-Technologiczny

ul. Dobrzyńskiego 3

20-262 Lublin

tel.: +48 (81) 534 61 00

fax: +48 (81) 531 85 48

e-mail: biuro@lntp.pl

www.lntp.pl

7.3. Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny Aeropolis

Ideą utworzenia parku było założenie, że ma on być jednym z instrumentów podnoszenia konkurencyjności podkarpackiej gospodarki, wdrażania nowoczesnych rozwiązań technologicznych oraz zarządzania zasobami wiedzy i kapitału. Istotą działania parku, ulokowanego w Rzeszowie na 118 ha, postrzegano jako ogniwo łączące i przetwarzające innowacyjne pomysły naukowe w nowoczesne rozwiązania technologiczne wdrażane następnie w podmiotach gospodarczych. W maju 2003 roku zostało podpisane przez samorząd Województwa Podkarpackiego, miasto Rzeszów, powiat Rzeszowski, Politechnikę Rzeszowską oraz Uniwersytet Rzeszowski porozumienie o utworzeniu Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego Aeropolis. Zarządzanie PPN-T Aeropolis powierzone zostało Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A.

Celami Strategicznymi parku są: aktywacja terenów poprzemysłowych, tworzenie infrastruktury inwestycyjnej i pozyskiwanie inwestorów, efektywne zagospodarowanie wolnych obiektów i obszarów oraz świadczenie usług pomocniczych – głównie dla przedsiębiorców PPN-T Aeropolis – zwiększenie konkurencyjności, innowacyjności przedsiębiorców działających na terenie województwa, rozwój infrastruktury aktywizującej lokalną i regionalną przedsiębiorczość, wykorzystanie potencjału zlokalizowanych na obszarze Parku przedsiębiorstw oraz wykonujących produkty komplementarne oraz efektywne zagospodarowanie wolnych obiektów i obszarów oraz świadczenie usług pomocniczych, głównie dla przedsiębiorców PPNT. Prócz tego park stawia sobie za zadanie zwiększenie liczby absolwentów szkół wyższych podejmujących działalność na własny rachunek (Preinkubator Akademicki), rozwój technologiczny i stymulowanie działalności badawczej.

Na terenie parku zainwestowało do tej pory kilka firm m.in.: **Opatem S.A.** – producent i integrator systemów

wykorzystujących technologie kart elektronicznych, **Borg Warner Turbo Systems** – firma zajmująca się produkcją turbosprężarek, **Ultratech Sp. z o.o.** – producent części i podzespołów dla zakładów przemysłu lotniczego i motoryzacyjnego, **Yanko Sp. z o.o.** – producent opakowań czy **MasterProfi Sp. z o.o.** – producent profesjonalnych odkurzaczy. Największą i najważniejszą inwestycją jest zakład należący do niemieckiej firmy **MTU Aero Engines**, otworzony w maju 2009 roku na terenach parkowych w Jasionce pod Rzeszowem. Firma zainwestowała 50 mln EUR. W zakładzie powstają elementy turbin do silników lotniczych. Pracę dostało już ponad 200 mieszkańców regionu, a docelowo liczba ta ma się zwiększyć do 400.

Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny Aeropolis

Centrum Zarządzania PPN-T

ul. Szopena 51

35-959 Rzeszów

tel.: +48 (17) 866 62 06,

fax: +48 (17) 852 06 11

Centrum Obsługi Inwestora

tel.: +48 (17) 852 43 76,

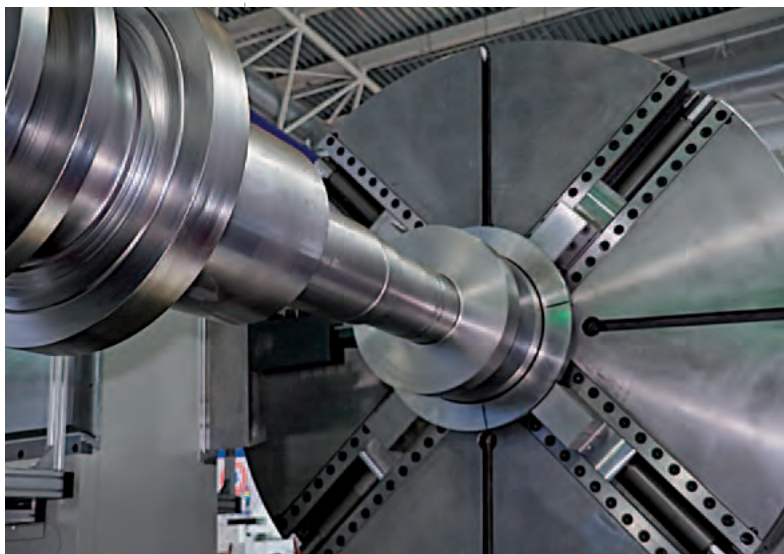
fax: +48 (17) 852 43 74

e-mail: aeropolis@rarr.rzeszow.pl

www.aeropolis.com.pl

7.4. Park Przemysłowy Stare Miasto

W sierpniu 2005 roku Rada Gminy Leżajsk podjęła uchwałę w sprawie realizacji zadania utworzenia Parku Przemysłowego pod nazwą Stare Miasto – Park. Rok później podpisano umowę z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie na realizację zadań tworzenia pełnej infrastruktury w Parku Przemysłowym oraz budowę 3 hal produkcyjnych. W 2007 roku zgodnie z rozporządzeniem Rady

Ministrów część terenów Parku uzyskało status Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec. Park Przemysłowy Stare Miasto – Park jest zlokalizowany na terenie gminy Leżajsk, w dwóch miejscowościach: Stare Miasto (Strefa A) i Wierzawice (Strefa B) o łącznej powierzchni ponad 35 ha (obszar docelowy Parku planuje się na 200 ha). Do tej pory na terenie parku zainwestowały głównie firmy z kapitałem polskim, takie jak: **SGS Eko-Projekt Sp. z o.o.**, **Emka Mirosław Kłosowski**, **Igłobud Leżajsk Jerzy Szostak**, **Netkom Sp. z o.o.**, czy drukarnia **Poligraf**.

Park Przemysłowy Stare Miasto

Wierzawice 874

37-300 Leżajsk

tel./fax: +48 (17) 242 60 94

e-mail: sm-park@sm-park.pl

www.sm-park.pl

7.5. Mielecki Park Przemysłowy

Mielecki Park Przemysłowy jest obszarem inwestycyjnym ustanowionym w marcu 2005 roku przez Radę Miejską w Mielcu w celu zagospodarowania majątku pozostałego po restrukturyzacji WSK-PZL Mielec. Zarządzanie Mieleckim Parkiem Przemysłowym powierzono Agencji Rozwoju Rolnego MARR S.A. na podstawie porozumienia z miastem Mielec. Około 100 ha terenów parku, kompletnie uzbrojonych infrastrukturalnie i przygotowanych do uruchomienia projektów, położonych jest w granicach specjalnej strefy, co uprawnia inwestorów, decydujących się na rozpoczęcie inwestycji w parku, do ubiegania się o korzystanie z ulg inwestycyjnych Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec w Mielcu. Do tej pory na terenie parku zainwestowały firmy, takie jak: **Husquarna** – szwedzki producent sprzętu elektrotechnicznego, **Regom Polska** – producent elementów na potrzeby przemysłu hydraulicznego, motoryzacyjnego i lotniczego, **First Company** z Niemiec – producent damskiej konfekcji, głównie na rynek niemiecki, **RD Precision** – producent części i komponentów lotniczych.

Mielecki Park Technologiczny

Agencja Rozwoju Regionalnego MARR S.A.

ul. Chopina 18

39-300 Mielec

tel.: +48 (17) 788 18 50,

fax: +48 (17) 788 18 64

e-mail: marr@marr.com.pl

www.marr.com.pl

7.6. Puławski Park Przemysłowy

Projekt Puławskiego Parku Przemysłowego (PPP) powstał w styczniu 2003 roku, jako wspólna inicjatywa Zakładów Azotowych Puławy S.A. i Gminy Miasto Puławy. W kwietniu 2003 roku na Sesji Rady Miasta Puławy podjęto uchwałę w sprawie przyjęcia wspólnych działań i zwolnień od podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców inwestujących na terenie PPP. Obecnie park dysponuje obszarem 700 ha. Około 570 ha należy bezpośrednio do Zakładów Azotowych Puławy S.A., następne 99 ha stanowi podstrefę Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Starachowice (obszar będący w kompetencji Zarządu SSE Starachowice S.A. i Zarządu Zakładów Azotowych Puławy S.A.). 130 ha znajduje się w gestii miasta Puławy. W 2008 roku Zakłady Azotowe Puławy S.A., miasto Puławy, Instytut Nawozów Sztucznych, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Fundacja Puławskie Centrum Przedsiębiorczości oraz przedstawiciele władz samorządowych podpisali list intencyjny dotyczący przekształcenia dotychczasowego parku w Puławski Park Naukowo-Technologiczny. Do tej pory na terenie parku zainwestowały m.in. firmy: **Kozap** – spedycja i transport kolejowy, **Elza** – linie i maszyny energetyczne, **Medical** – kompleksowe usługi medyczne oraz **PIA-ZAP** – autoryzacja procesów produkcyjnych.

Puławski Park Przemysłowy

Zakłady Azotowe Puławy S.A.

Al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 13

24-110 Puławy

tel.: +48 (81) 565 22 46,

fax: +48 (81) 565 38 07

e-mail: ppp@azoty.pulawy.pl

www.parkpulawy.pl

7.7. Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód

Misją Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach jest zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej i rozwój ekonomiczny Makroregionu Polski północno-wschodniej, a w konsekwencji województwa podlaskiego, poprzez wspieranie przedsiębiorczości opartej na wiedzy zorientowanej na zaawansowane technologie i wykorzystanie możliwości współpracy międzynarodowej. Powierzchnia parku zajmuje 8,6 ha. Park rozpoczął działalność w 2004 roku. W latach 2005-2008, równolegle z przygotowaniem infrastruktury, park realizował projekty związane z rozwojem nowych techno-

logii na terenie regionu, takie jak: **Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód** drogowskazem nowych technologii innowacji dla rozwoju gospodarczego Podlasia, **Potencjał innowacyjny subregionu suwalskiego dla rozwoju infrastruktury nowych technologii i społeczeństwa informacyjnego eSudovia** czy **E-klaster Dolina Zdrowego Życia**. Do roku 2012 park zamierza wybudować Inkubator Technologiczny, 4 laboratoria naukowo-badawcze (zlokalizowane w jednym budynku), halę procesów logistyczno-technologicznych oraz utworzyć Międzynarodowe Wschodnie Centrum Innowacji.

Partnerami parku są m.in. Politechnika Warszawska, miasto Suwałki, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Łączności oraz Państwo-wa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach.

Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód

ul. Noniewiczza 10 pok. 426

16-400 Suwałki

tel.: +48 (87) 562 84 77

fax: +48 (87) 562 84 78

e-mail: park@park.suwalki.pl

www.park.suwalki.pl

7.8. Regionalny Park Przemysłowy Świdnik

Park przemysłowy został utworzony w wyniku restrukturyzacji majątkowej i podmiotowej PZL-Świdnik S.A. Swym zasięgiem obejmuje część terenu przedsiębiorstwa o powierzchni ok. 50 ha. Park przemysłowy został utworzony na bazie istniejącej infrastruktury produkcyjno-technologicznej, która została wydzielona i wyłączona z procesu produkcyjnego PZL-Świdnik S.A. Utworzenie Parku Przemysłowego ma na celu przyciągnięcie do Świdnika dużych i małych inwestorów, którzy chcieliby uruchomić działalność gospodarczą w tym regionie Polski. Większość nieruchomości i obiektów przemysłowych jest już użytkowana przez nowoutworzone lub przeniesione do obszaru parku podmioty gospodarcze.

Udziałowcami są zakłady PZL-Świdnik S.A., miasto Świdnik, Zakład Narzędziowy w Świdniu, Skarb Państwa oraz powiat Świdnik. Obecnie w obszarze parku funkcjonują ponad 33 firmy, zatrudniające około 1100 pracowników, m.in.: **SMF Poland** – przemysł plastikowy, **Advanced Technology Centra OBR** – konstrukcja maszyn i urządzeń, sterowania napędów pneumatycznych, automatyzacja procesów produkcyjnych, **Elto** – instalacje elektryczne w sektorze energetycznym, **ISK Engineering** – dostawca farb, tynków i systemów dociepleń, **Arctica BB** – materiały izolacyjne, płyty warstwowe, drzwi chłodnicze. Park Przemysłowy posiada bardzo dobrą infrastrukturę komunikacyjną zewnętrzną i wewnętrzną (sieć dróg umożliwia dojazd samochodami TIR, bez ograniczeń nośności, bocznicą kolejową z rampami rozładowniczymi oraz w bezpośredniej bliskości parku lotnisko Świdnik, które w przyszłości będzie modernizowane i rozbudowywane, w oparciu o plany rozwoju regionu lubelskiego). Do spółki – Port Lotniczy Lublin w Świdniku, mogą również przy-

stąpić firmy, które rozpoczną działalność gospodarczą na terenie utworzonego Parku.

Regionalny Park Przemysłowy Świdnik

Al. Lotników Polskich 1

21-045 Świdnik

tel.: +48 (81) 722 60 22

fax: +48 (81) 722 60 52

e-mail: biuro@park.swidnik.pl

www.park.swidnik.pl

7.9. Zambrowski Park Przemysłowy

Zambrowski Park Przemysłowy rozpoczął działalność w styczniu 2006 roku. Powstał na bazie byłych Zambrowskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego Zamtex, przejętych przez Skarb Państwa, a następnie przekazanych Samorządowi Miasta Zambrów. Bezpośrednim realizatorem przedsięwzięcia była Spółka miejska – Zarząd Nieruchomościami Sp. z o.o. Po przyjęciu wniosku o dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach SPO-WKP, miasto Zambrów wniosło aportem nieruchomość na majątek Spółki, co zostało zakwalifikowane jako udział samorządu w realizacji projektu.

Park zlokalizowany jest na działce o powierzchni 40 577 m². Podmiotem zarządzającym jest Zarząd Nieruchomościami w Zambrowie Sp. z o.o.

Zambrowski Park Przemysłowy – Zarząd Nieruchomościami w Zambrowie Sp. z o.o.

Aleja Wojska Polskiego 27 A

18-300 Zambrów

tel.: +48 (86) 271 36 54

fax: +48 (86) 267 12 40

e-mail: znwzambrowie@interia.pl

www.zpp.info.pl

